

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A AREGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DAVOVÉ NÁSILÍ A OCHRANA VEŘEJNÉHO POŘÁDKU
V OPTICE ZÁKROKŮ POD JEDNOTNÝM VELENÍM
POŘÁDKOVÉ JEDNOTKY KRAJSKÉHO ŘEDITELSTVÍ
POLICIE OLOMOUCKÉHO KRAJE**

Autor práce: Antonín Tala Dis.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: Dr. Mgr. Josef Kříha, Ph.D., LL.M.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2024

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Dlouhá 163, 261 01 Příbram

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Antonín Tala

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Davové násilí a ochrana veřejného pořádku v optice zákroků pod jednotným velením Pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Crowd violence and protection of public order in the optics of interventions under the unified command of the Riot Unit of the Regional Police Directorate

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

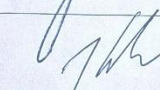
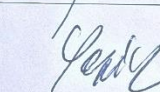
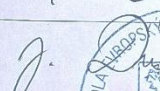
Vedoucí bakalářské práce (Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.):

Datum zadání bakalářské práce: říjen 2023

Cíl bakalářské práce: **Hlavním cílem** je komparativní, teoretickou formou šířeji demonstrovat zvláštnosti a specifičnost tzv. „davového násilí“ při demonstracích a sportovních akcích a v užší praxeologické reflexi demonstrovat konkrétní postup Pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje v rámci zákroků pod jednotným velením při zajišťování narušení veřejného pořádku. **Vedlejším cílem** je praxeologicky užitou formou komparovat specifické zvláštnosti davového chování při demonstracích v ČR a v zahraničí.

Student: Antonín Tala	1. 11. 2023	
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha Ph.D.	15. 11. 2023	

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	4. 12. 2023	
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	6. 12. 2023	
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	7. 12. 2023	

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Dr. Mgr. Josefu Kříhovi, Ph.D., LL.M.
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

Tala, A. *Davové násilí a ochrana veřejného pořádku v optice zákroků pod jednotným velením Pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie: bakalářská práce*. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2024. 71 s. Vedoucí bakalářské práce: Dr. Mgr. Josef Kříha, Ph.D., LL.M.

Klíčová slova: Dav, krajská pořádková jednotka, násilí v davu, Policie České republiky, veřejnost

Věcná část bakalářské práce (dále jen „práce“) primárně, teoretickou komparativní formou dílem šířeji demonstuje specifičnost a zvláštnosti tzv. „davového násilí“ při demonstracích a dílem v užší praxeologické reflexi poukazuje ke konkrétnímu postupu dané policejní součásti, tj. Pořádkové jednotky PČR Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje v rámci zákroků pod jednotným velením při zajišťování narušení veřejného pořádku. „Práce“ se toliko zaměřuje na analýzu taktiky a postupů pořádkových jednotek Policie ČR při zvládnutí davových násilností, s důrazem na specifičnost služební činnosti tzv. „přímé bezpečnostní povahy“ v rámci zákroků pod jednotným velením. „Práce“ zájmově zkoumá specifičnost zabezpečované veřejnopřádkové činnosti konkrétně určené policejní součásti, tj. pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje a analyzuje příklady konkrétních zákroků. „Práce“ taktéž zhodnocuje efektivitu stávajícího systému velení a řízení pořádkových jednotek při zvládnutí davového násilí a navrhuje případná zlepšení. Praxeologická analýza zdůrazňuje klíčové faktory, ovlivňující efektivitu činnosti shora uvedené policejní součásti. Patří mezi ně zejména kvalitní vzdělávání a výcvik, moderní vybavení, úzká spolupráce s integrovaným záchranným systémem a podpora ze strany veřejnosti.

ABSTRACT

Tala, A. *Crowd Violence and protection of public order in the optics of interventions under the unified command of the riot unit of the regional police directorate*. Příbram: The College of European and Regional Studies, 2024. 71 pp. Supervisor: Dr. Mgr. Josef Kříha, Ph.D., LL.M.

Key words: Crowd, Violence, order police, crowd violence, Police of Czech Republic, public

The factual part of the bachelor's thesis (hereinafter referred to as the "thesis") primarily demonstrates, in a theoretical comparative form, the specificity and particularities of so-called "crowd violence" at demonstrations and, in a narrower praxeological reflection, points to the specific procedure of the given police unit, i.e. the Public Order Unit of the Police of the Czech Republic of the Regional Police Directorate of the Olomouc Region within interventions under unified command when ensuring the disruption of public order. The thesis focuses solely on the analysis of the tactics and procedures of the Public Order Units of the Police of the Czech Republic in dealing with crowd violence, with an emphasis on the specificity of the service activity of the so-called "direct security nature" within interventions under unified command. The thesis examines the specificity of the public order activity of a specifically designated police unit, i.e. the Public Order Unit of the Regional Police Directorate of the Olomouc Region, and analyses examples of specific interventions. The thesis also evaluates the effectiveness of the existing system of command and control of public order units in dealing with crowd violence and proposes possible improvements. The praxeological analysis emphasizes the key factors influencing the effectiveness of the activities of the aforementioned police unit. These include, in particular, high-quality education and training, modern equipment, close cooperation with the integrated rescue system and public support. Thematically relevant comparative discourse and praxeological form reflect the general and typical manifestations of crowd behavior at demonstrations in the Czech Republic and abroad, etc.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Vymezení základního pojmosloví a východisek zkoumané tematické oblasti.	11
2.1 Vysvětlení pojmu veřejný pořádek	11
2.2 Právní základy usměrňující činnost PČR při zajištění veřejného pořádku a postupech při jeho narušení.....	12
2.3 Pořádková jednotka a její členění	14
2.3.1 Materiální vybavení používané pořádkovou jednotkou a příklady nasazení	15
2.4 Schéma pořádkové jednotky Krajského ředitelství Policie ČR Olomouckého kraje	17
3 Zákroky pořádkových jednotek – legislativa, výcvik a postup při zajišťování veřejného pořádku	21
3.1 Ustanovení zákona č.273/2008 Sb. (zákon o Policii České republiky)	22
3.2 Výcvik pořádkové jednotky, zákroky pod jednotným velením a specializace	22
3.3 Postup pořádkových jednotek při zabezpečení veřejného pořádku	23
3.4 Přestupky spojené s diváckým násilím a legislativa	27
3.4.1 Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích.....	28
3.5 Trestné činy v souvislosti s diváckým násilím a násilím v davu	30
3.6 Přehled vybraných sankcí u přestupků a trestných činů	32
4 Co je dav a davové násilí	34
4.1 Historie davového násilí při sportovních akcích.....	35
5 Davové násilí při demonstracích a násilných protestech v zahraničí.....	38
5.1 Pořádkové jednotky v Německu a Francii	39
6 Komparace různých příkladů nasazení pořádkové jednotky PČR při zabezpečení veřejného pořádku.....	47
6.1 Divácké násilí při sportovních akcích	47

6.2	Demonstrace a násilné protesty.....	49
6.3	Bezpečnostní opatření karanténa.....	50
7	Empirické šetření v oblastech týkajících se členů pořádkové jednotky.....	51
7.1	Dotazník pro členy Pořádkové jednotky s vyhodnocením.....	51
7.1.1	Grafické znázornění jednotlivých odpovědí z dotazníku:.....	53
7.2	Vyhodnocení dotazníkového šetření	58
8	Přehled nasazení PJ KROK	59
9	Závěr.....	61
10	Seznam použitých zdrojů	63
10.1	Literární zdroje.....	63
10.2	Elektronické zdroje	64
10.3	Legislativní dokumenty.....	65
10.4	Ostatní zdroje	65
11	Přílohy	67

Úvod

Problémy spojené s násilím v davu a s tím spojená činnost pořádkových jednotek představují náročnou výzvu pro bezpečnost společnosti a zároveň pro bezpečnostní složky. Jsem zařazen v pořádkové jednotce Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje 16 let. Toto téma pro bakalářskou práci jsem zvolil jako sobě blízké a tuto práci zaměřím na problematiku násilí v davu, jeho vývoji a efektivitu postupu pořádkových jednotek při zachování veřejného pořádku. Násilné situace při veřejných shromážděních, při kulturních nebo sportovních akcích, či při hromadných událostech mohou mít rozsáhlé důsledky na bezpečnost občanů a stabilitu společnosti. V této práci budou analyzovány příčiny a dynamika násilí v davu, stejně jako řešení a strategie, které používají pořádkové jednotky k jeho předcházení nebo potlačení.

Analýza případů, ve kterých došlo k násilí v davu a zásahu pořádkových jednotek, nám umožní lépe porozumět dynamice těchto událostí a přispěje k diskusi o efektivních strategiích prevence a řízení násilí v davu. Stejně jak dochází ke změnám ve společnosti, dochází i ke změně chování davu a jeho sklonu k násilnostem. Tato „práce“ je také zaměřena na reflexi současných trendů s důrazem na nutnost připravit se a následně reagovat na nové situace v oblasti veřejné bezpečnosti. Rád bych zdůvodnil nutnost inovativních přístupů k ovládnání davové dynamiky a zlepšení schopnosti pořádkových jednotek řešit takové situace. Celkovým záměrem této bakalářské práce je přispět k hlubšímu porozumění problematice vývoje dynamiky násilí v davu a pružnosti při přizpůsobení se novým situacím a jejich úspěšnému zvládnutí při zákrocích pořádkovými jednotkami. Na základě získaných poznatků budou navrženy doporučení pro optimalizaci výcviku a strategií při řešení násilných davových událostí Pořádkovou jednotkou PČR s ohledem na zachování veřejného pořádku, bezpečnosti občanů a také s důrazem na bezpečnost zákrok provádějících policistů a minimalizaci škod způsobených zákrokem.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je komparativní teoretickou formou demonstrovat vývoj davového násilí při demonstracích a sportovních akcích a popsat postup Pořádkové jednotky Policie České republiky při zajištění veřejného pořádku a příklady nasazení těchto jednotek.

Vedlejším cílem této práce je komparace chování davu při demonstracích v ČR a v zahraničí, kde došlo vlivem mísení kultur k výrazné proměně chování davu, vyšší agresivitě útočníků a „ochotě“ davu přidat se k protiprávnímu jednání.

Teoretická část „práce“ v intencích naplnění jejího hlavního cíle, který širší a užší komparativní teoretickou formou demonstruje vývoj davového násilí při demonstracích a sportovních akcích v optice činnosti, resp. „operačního prostoru“ dané policejní součástí s teritoriální (územní) působností je taktéž dále tematicky obohacena i o praxeologicky užitý komparativní vhled k specifickým zvláštnostem davového chování při demonstracích v ČR a v zahraničí apod., včetně porovnání stavu, úrovně a efektivity činnosti věcně příslušných pořádkových jednotek v České republice a v jiných eklekticky reflektovaných zemích apod.. „Práce“ se taktéž specificky zaměří k rámcové reflexi zvláštností, strategie a taktiky, vybavení a výcvik pořádkových jednotek, legislativního rámce jejich činnosti.

V rámci zpracování „práce“ je využita analyticko-syntetizující reflexe relevantních literárních zdrojů či dostupných pramenů, která zahrnuje analýzu základního pojmosloví a terminologických definic zkoumané tematické oblasti, tj. „davového chování“, faktorů jej ovlivňujících, jeho typů a porovnání specifických zvláštností davového chování v ČR a v zahraničí. Na základě prvotně realizované analýzy je dále provedena syntéza poznatků, zaměřená na komparaci stavu a úrovně pořádkových jednotek v rámci teritoriálního území ČR a v zahraničí mimo jiné obsahujících identifikaci nejefektivnějších strategií, taktik a formulaci metodických doporučení pro aplikační veřejnopořádkovou praxi i vyhodnocení konkrétních případových studií vybraných demonstrací a expertní rozhovory s odborníky na davové chování a příslušníky Policie ČR vybavenými empirickými zkušenostmi se zvládáním zájmově reflektovaných demonstrací apod. Výběr výzkumných metod vychází z konkrétně stanoveného hlavního i vedlejšího cíle. Doplňujícím empirickým šetřením je „*sui generis*“ vyhodnocována míra vnímání aktuální situace v oblasti efektivity činnosti konkrétní policejní součástí s územní (teritoriální) působností apod.

2 Vymezení základního pojmosloví a východisek zkoumané tematické oblasti

2.1 Vysvětlení pojmu veřejný pořádek

Vzhledem k tématu je nutné pokusit se vymežit neurčitý právní pojem veřejný pořádek. Nejvhodněji v tomto případě poslouží citace významného autora, který se dlouhodobě odborně, ale i vědecky věnoval problematice principů veřejnoprávní činnosti a to doc. JUDr. Pavla Macka, CSc., který právně neurčitý pojem „veřejný pořádek“ vymezuje v níže uvedeném tvaru, kde *„Samotný pojem veřejného pořádku nabývá různého významu z pohledu jeho historického chápání. Současný pojem veřejný pořádek lze charakterizovat jako: souhrn společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných, které jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy, jejichž zachování je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti.“*¹

Tento termín se vztahuje na principy a hodnoty, které jsou společností považovány za nezbytné a důležité pro řádné fungování společnosti. Veřejný pořádek chrání zákony a právní předpisy, které stanovují pravidla chování a tresty za jejich porušení. Neméně důležité jsou morální a etické hodnoty, což jsou hodnoty považovány za spravedlivé a akceptovatelné společností. Z hlediska bezpečnosti se jedná o udržení bezpečného prostředí a zabránění jeho narušení. Nedílnou součástí veřejného pořádku je ochrana práv a majetku občanů.

Ochrana veřejného pořádku je jednou ze základních činností Police České republiky. Na ochraně veřejného pořádku se také podílí další státní instituce a státní orgány. Veřejný pořádek je zájem jednotlivce i celé společnosti

¹ MACEK, P. *Pořádková činnost policie: obecná část. 2.*, upr. vyd. Praha: Police history, 2008. ISBN 978-80-86477-45-9.

2.2 Právní základy usměrňující činnost PČR při zajištění veřejného pořádku a postupech při jeho narušení

Právní rámec pro usměrnění činnosti ve vztahu k jejím úkolům a povaze prováděných činností v oblasti zajištění vnitřní bezpečnosti státu vychází nejen ze smyslu ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ale hlavně ze zákona č. 273/2008 Sb., o Policii české republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „**zákon o PČR**“), kde je aplikací ustanovení § 2 cit. zákona „*ex lege*“ vymezeno, že „*policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.*“²

Jednotlivá ustanovení „zákona o PČR“ mimo jiné toliko stanovují základní principy činnosti Policie České republiky (dále jen „**PČR**“), včetně úkolů a pravomocí při zajišťování veřejného pořádku. Viz níže uvedené avízo operačního prostoru:

- Úkoly „PČR“: „*Ochrana osob a majetku, předcházení a odhalování trestných činů, zajišťování veřejného pořádku, dohled nad bezpečností provozu na pozemních komunikacích*“ atd.
- Pravomoci „PČR“: Používat donucovací prostředky, provádět kontroly osob a věcí, omezovat osobní svobodu atd.

Jednotlivá ustanovení zákona č. 84/1990 Sb., o shromažďovacím právu, ve znění pozdějších předpisů, „*ex lege*“ upravuje právo na shromažďování a povinnosti organizátorů shromáždění. Viz níže uvedené avízo operačního prostoru:

- Pojem shromáždění: Shromáždění je shromáždění většího počtu osob na jednom místě za účelem společného projevu politické aktivity, vyjádření názoru nebo sdělení informací.
- Povinnosti organizátorů: Oznámit shromáždění obci, zajistit jeho klidný průběh a dodržovat platné zákony.

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o některých přestupcích**“) mimo jiné stanovuje tzv. „*správní tresty*“

² Macek, J., Filák, P., Vangeli, S., & Zámek, J. (2023). Komentář k zákonu o Policii České republiky. Praha: Wolters Kluwer

za tzv. „méně“ závažné porušení veřejného pořádku, zatímco zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákoník“) „ex lege“ vymezuje trestní postih za tzv. „závažnější“ porušení veřejného pořádku, jako je např. trestný čin „výtržnictví“, „násilí proti úřední osobě“ nebo „poškození cizí věci“ apod.

Preventivní působení Policie ČR při zajištění veřejného pořádku

Preventivní působení Policie ČR hraje klíčovou roli v zajišťování a udržování veřejného pořádku. Je to komplexní soubor aktivit, které se zaměřují na předcházení trestné činnosti, přestupkům a dalším formám narušení veřejného pořádku. Hlavní cílem této preventivní činnosti je snižování kriminality a četnosti recidivy. Touto činností se zároveň snaží „PČR“ zvýšit pocti bezpečí u občanů a posilovat jejich důvěru v práci policie. Důležitá je spolupráce policie s obcemi a dalšími subjekty.

Formy preventivní činnosti „PČR“:

- Hlídková a obchůzková činnost: Viditelná přítomnost policistů v ulicích a na veřejných prostranstvích má preventivní účinek na potenciální pachatele trestných činů a přestupků.
- Informační a osvětová činnost: „PČR“ informuje veřejnost o rizicích kriminality a o tom, jak se před ní chránit.
- Práce s mládeží: „PČR“ realizuje preventivní programy ve školách a dalších zařízeních pro mládež s cílem předcházet delikvenci a vést mladé lidi k zodpovědnému chování.

Spolupráce s obcemi a dalšími subjekty: „PČR“ úzce spolupracuje s obcemi, neziskovými organizacemi a soukromým sektorem na řešení lokálních bezpečnostních problémů.

Represe:

- V případě narušení veřejného pořádku „PČR“ zasahuje s cílem obnovit pořádek a chránit osoby a majetek.
- Používá přiměřené donucovací prostředky v souladu se zákonem.
- Zajišťuje osoby, které se dopustily protiprávního jednání.

Dokazování:

- „PČR“ shromažďuje důkazy o protiprávním jednání, jako jsou svědecké výpovědi, videozáznamy a znalecké posudky.
- Dokazování slouží k objasnění skutku a k určení pachatele.

Sankcionování:

- V případě méně závažných přestupků „PČR“ ukládá pokuty nebo jiné sankce.
- Závažnější případy „PČR“ předává orgánům činným v trestním řízení.

Omezení pravomocí „PČR“:

- „PČR“ je při své činnosti vázána zákony a respektuje základní práva a svobody.
- Použití donucovacích prostředků je možné pouze v nezbytných případech a v souladu se zákonem.
- Proti zásahům policie je možné se odvolat a bránit se soudní cestou.

Shromažďovací právo

Mezi nejvýznamnější právní základ v souvislosti s činností Policie ČR a orgánů veřejné správy, které jsou činné při hromadném narušení veřejného pořádku je shromažďovací právo. Právo shromažďovací se historicky vyvíjelo v několika různých směrech. Jako první zákon upravující tuto oblast na území našeho státu byl zákon č.135 ř.z., o právu shromažďovacím ze dne 15. listopadu 1867 ve znění doplňků a novel, který byl několikrát pozměněn. Tento zákon byl nahrazen zákonem, č.68/1951 Sb., o dobrovolných organizacích a shromážděních ze dne 12. července 1951. V době, kdy byl tento zákon vydán, byl u moci komunistický režim, který neřešil lidská práva a demokratické postupy a shromažďovací právo bylo silně omezováno komunistickým režimem. Povolena byla jen shromáždění organizovaná státem nebo schválenými organizacemi. Listopadová revoluce v roce 1989 však přinesla svobodu shromažďování, která byla následně zakotvena v Listině základních práv a svobod. Zákon č.84 Sb. o právu shromažďovacím z roku 1990 pak stanovil detailní pravidla pro organizaci a průběh shromáždění. Od té doby se shromažďovací právo stalo důležitým nástrojem pro občanskou společnost a politickou participaci a tento zákon byl mnohokrát novelizován.

Významné události v historii shromažďovacího práva v ČR zahrnují například masové demonstrace během Palachova týdne a Sametové revoluce, stejně jako protesty proti korupci v letech 2012–2013. Současně se ale objevily i kontroverze, jako násilné nepokoje proti romské menšině v roce 2008, které vyvolaly debatu o extremistických a násilných shromážděních.

2.3 Pořádková jednotka a její členění

Pořádkové jednotky Krajských ředitelství Policie ČR jsou velmi důležitým nástrojem pro udržení veřejného pořádku. K jejich nasazení nedochází jen na území

domovského kraje, ale běžně bývají nasazeny v případě nutnosti v rámci opatření po celém území ČR. Jejich využití je primárně určeno k zajištění pořádku při hromadných akcích, rizikových událostech, pátracích akcích nebo při mimořádných událostech. O vyslání a nasazení pořádkové jednotky rozhoduje na základě žádosti ředitel krajského ředitelství, nebo jím pověřený vedoucí příslušník. Stejný postup je i při rozhodnutí o žádosti na „posilující nasazení“ mimo kraj působnosti.

O vyslání příslušníků PČR dislokovaných v rámci pořádkové jednotky může rozhodnout také vedoucí územního odboru vnější služby. Pokud dojde k takové bezpečnostní situaci, která vyžaduje vyslání pořádkových jednotek několika krajských ředitelství, rozhodne o jejich vyslání náměstek policejního prezidenta pro vnější službu nebo jím určený příslušník. O nasazení pořádkové jednotky rozhodne velitel opatření. Rozmístění policistů zařazených v družstvech pořádkové jednotky, volbě donucovacích prostředků a taktice vhodné k provedení zákroku rozhodne velitel pořádkové jednotky. Některé úkoly přenesl velitel pořádkové jednotky na velitele družstev. Pořádková jednotka nebo její část může být vyslána k posílení hlídkové služby. Postup při žádosti o nasazení je stejný jako ten výše popsany.

2.3.1 Materiální vybavení používané pořádkovou jednotkou a příklady nasazení

Vzhledem k širokému záběru činností pořádkové jednotky je nutné disponovat speciálním vybavením. V prvním případě se jedná o zákroky proti nebezpečným pachatelům. Pro tyto případy je využívána balistická ochrana jednotlivce, kam patří balistická přilba, neprůstřelná vesta v několika provedeních (tělová lehká pro použití v kombinaci s civilním oděvem, těžká a nosič plátů), k dalšímu vybavení patří balistické štíty, které jsou vybavením pro využití v prvosledových hlídkách.

Pro násilné vstupy je pořádková jednotka vybavena páčidly, vyrážecími „berany“ a dalším technickým vybavením.

Násilným vstupem policie se rozumí situace, kdy policie vstupuje do prostor bytových nebo nebytových a využívá k tomu sílu. Tento termín se může vztahovat k různým situacím, jako je vykonání domovní prohlídky, provedení zatčení pachatele, jeho pronásledování, nebo zajištění místa, kde dochází k trestné činnosti. Násilný vstup je možné využít za podmínek stanovených zákonem nebo v případě, že hrozí přímé ohrožení života nebo zdraví.

Pro pátrací akce se dle terénu propátrání využívají služební plavidla nebo čtyřkolky. Pátrací akce jsou jedním z důležitých bodů při výčtu činností vykonávaných

pořádkovou jednotkou. Vybavení využívané při takových akcích si zaslouží podrobnější komentář pro ucelení přehledu v daném tématu.

Pro možnost práce na vodní hladině má Pořádková jednotka Krajského ředitelství Olomouckého kraje (PJ KROK) k dispozici dva nafukovací čluny osazené motory Tohatsu o síle 9,9 Hp. Výhodou je jejich snadné spuštění a snadná manipulace. Dalším člunem ve výbavě je nafukovací raft Colorado, velmi často využívaný při pátracích akcích na řece Moravě. V uplynulých letech bylo toto vybavení využito při pátrání po pohřešovaných lidech ve vodním toku. Poslední lodí ve vybavení je pracovní prám Pioneer multi, s motorem Yamaha 80 Hp. Tato loď je využívána na větší vodní plochy nebo při silném proudu. Jedná se o mimořádně výkonné a bezpečné plavidlo. K obsluze plavidel je nutné absolvovat výcvik, úspěšně splnit zkoušku na Státní plavební zprávě a tyto znalosti dále cvičit a zdokonalovat výcvikem.

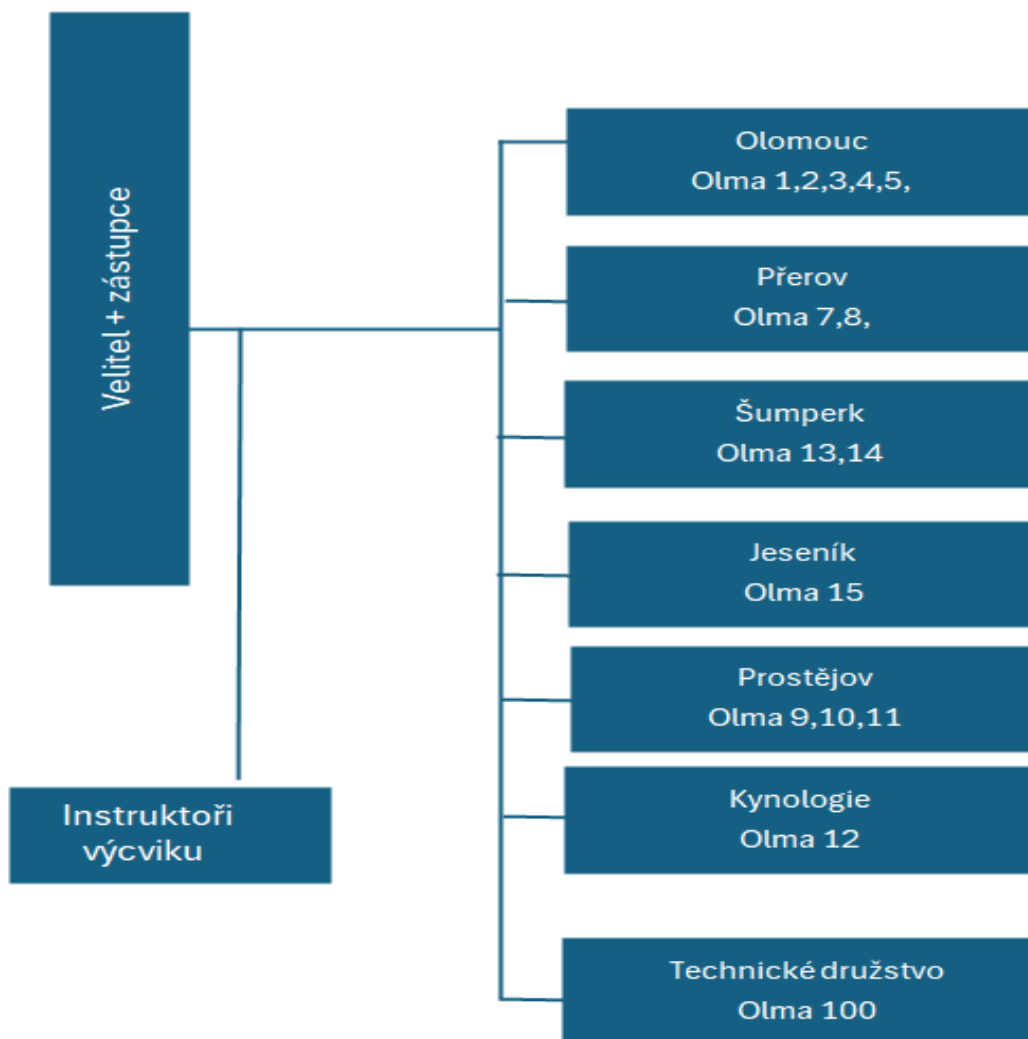
Zástupci pořádkové jednotky se účastnili několika mezinárodních cvičení vodní záchrany a takto získané zkušenosti dále předávají svým kolegům.

V případě pátrací akce nebo plnění úkolů v náročném terénu jsou pořádkové jednotce k dispozici čtyřkolky Gladiator CF moto 800. Ty jsou v poslední době na hraně svojí životnosti, nicméně jejich úloha je při pátracích akcích v těžko přístupném terénu velmi podstatná. Pokud by v budoucnosti došlo k dovybavení PJ o drony, otevřou se další možnosti a zvýší se akceschopnost těchto jednotek.

K využití pro pátrací akce slouží také vozidlo se speciálním vybavením (mobilní monitorovací centrum). Pro účely pátrací akce je z tohoto vozidla možnost využít kamer s termovizí, případně systém p-track. Zařízení p-track je složeno ze základních jednotek, které monitorují polohu pátrajícího policisty a zakreslují propátraný prostor. Tato zařízení musí být v dosahu hlavní jednotky, která zajistí přenos dat. V reálu není toto vybavení často využíváno a nabízí dle mého názoru poměrně málo funkcí a stejná data lze získat jiným dostupným způsobem.

Program pátrač je dalším ze softwarových prostředků sloužícím ke zvýšené efektivitě a tím zároveň k vyšší pravděpodobnosti úspěšného pátrání po osobě. Základní funkcí programu je vytvořit dle zadaných dat profil hledané osoby a s ohledem na aktuální terén a prostředí vytvoří navrhovaný postup. Rozdělí prostor pátrání na sektory, bere v potaz pravděpodobnost možné vzdálenosti od místa, kde byla osoba viděna naposledy.

2.4 Schéma pořádkové jednotky Krajského ředitelství Policie ČR Olomouckého kraje

Ve vedení pořádkové jednotky je velitel PJ, který má jednoho zástupce. Jeho úkolem je řídit pořádkovou jednotku a odpovídá za její přípravu a akceschopnost. Rozhoduje o taktice a zvolené strategii při provádění zákroků. Je odpovědný za dodržení zákonnosti a přiměřenosti při provádění zákroků proti pachatelům protiprávního jednání. Po ukončení nasazení pořádkové jednotky odpovídá za řádné zpracování a zajištění všech podkladů pro vyhodnocení služebního zákroku. Vyhotovuje přehledy a hlášení o činnosti pořádkové jednotky. Nedílnou součástí jeho práce je zajištění materiálního vybavení pro členy pořádkových jednotek. Důležitá je zajištění správné koordinace a spolupráce mezi jednotlivými skupinami spadajícími pod jeho velení. Skupiny krajské pořádková jednotky jsou tvořeny podle jejich územního odboru, pod který místě přísluší. (Přerov, Olomouc, Prostějov, Šumperk, Jeseník).

Každá z těchto skupin má svého určeného velitele, který se stará o zajištění akceschopnosti a připravenost této části pořádkové jednotky. Velitel skupiny se také podílí na organizaci výcviku a chodu jednotky. Každá skupina je tvořena z pořádkových družstev. Jejich počet se odvíjí od velikosti domácího oddělení. V případě skupiny Olomouc se jedná o 4 družstva pořádková, 1 družstvo technické. Družstvo vede velitel družstva, který rozhoduje o rozdělení úkolů jednotlivým členům družstva a při opatření je v přímém spojení s velitelem pořádkové jednotky. Většina policistů pořádkové jednotky PČR Olomouckého kraje vykonává běžnou hlídkovou činnost (mimo akce s nasazením PJ) označovanou jako prvosledová hlídka. Jsou to policisté služebně zařazení na Odděleních hlídkové služby nebo na Pohotovostním a eskortním oddělení. Tyto oddělení částečně mohou plnit úkoly pořádkové jednotky v rámci běžného výkonu služby. Prvosledové hlídky jsou relativně novou formou výkonu služby. Jedná se o dvou až tří člennou hlídku, která je ve velmi krátkém čase schopna reagovat na hrozbu terorismu nebo mimořádnou bezpečnostní situaci a reagují na tísňová volání na linku 158.

V souvislosti se zaměřením činnosti prvosledových hlídek se objevuje termín aktivní střelec. S tímto fenoménem se bohužel setkáváme stále častěji nejen ve světě, ale i na území České republiky. Jedná se o reakci policie na mimořádné události. V roce 2005 pachatel usmrtil tři osoby, v roce 2011 došlo ke zranění tří osob. V roce 2014 zaútočila nožem na náhodné osoby Barbora Orlová, která jednu osobu usmrtila, v roce 2015 došlo v Uherském Brodě ke střelbě v restauraci Zdeňkem Kovářem, který usmrtil osm osob a jednu vážně zranil. V roce 2019 došlo ke střelbě v Ostravské nemocnici, kde Ctirad Vitásek usmrtil sedm osob a dvě vážně zranil. Poslední dobou otrásl společnost další podobný útok, ke kterému došlo 21.12.2023 v Praze kde došlo ke střelbě na Filozofické fakultě UK. Při tomto útoku student této fakulty zabil 14 osob a 25 osob zranil. Prvními zákrok provádějícími hlídkami při této mimořádné události byly právě zmiňované prvosledové hlídky. Policisté, kteří vykonávají výkon služby v PSH jsou speciálně cvičeni v postupech při takovýchto mimořádných událostech. Jsou lépe vybaveny než běžné hlídky. Mají k dispozici dlouhé zbraně a osobní balistickou ochranu. Jejich výcvik je tematicky zaměřen pro zvýšení jejich akceschopnosti a rychlosti provedení zákroku. Pořádková jednotka tak sekundárně těží z kvality výcviku těchto policistů a získává vyšší kvalitu a taktickou připravenost svých členů. Tyto dovednosti jsou dalším výcvikem přizpůsobeny i na činnost pořádkových jednotek. Na policisty jsou nejen tímto výcvikem kladeny vysoké nároky a má také svá specifika.

Cvičí se taktika postupu i zákroku. Úkolem čísla jedna při zákroku prvosledových hlídek je zneškodnění pachatele, potom následuje poskytnutí první pomoci, evakuace a další úkony na místě činu. Všichni policisté vykonávající v Olomouckém kraji službu prvosledových hlídek jsou zařazeni v Krajské pořádkové jednotce krajského ředitelství Policie Olomouckého kraje.

V ČR existují dva druhy pořádkových jednotek. Jak bylo výše zmíněno první z nich je krajská pořádková jednotka, kterou má každý z krajů a druhá varianta je Speciální pořádková jednotka. Ty jsou rozmístěny v Praze, Ústí nad Labem, Brně, Frýdku – Místku a jako poslední vznikla Plzeňská SPJ. Jako příklad výpisu činností je níže uveden rozkaz ředitele krajského č. 40 z roku 2013

Speciální pořádková jednotka

- a) chrání bezpečnost osob a majetku, spolupůsobí při zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti a provádí opatření k jeho obnově, byl-li závažným způsobem narušen,
- b) provádí opatření a činnosti při záchranných akcích, zejména při vzniku živelních pohrom a katastrof, velkých dopravních a průmyslových havárií, mimořádných událostí v oblasti CBRN (chemické, biologické, radiologické a nukleární látky), viz Příloha č. 1 k R ŘKŘ č. 40/2013 strana 31, a to zejména v součinnosti s ostatními složkami integrovaného záchranného systému.
- c) podílí se na výkonu služby v případech opatření vyžadujících nasazení většího počtu sil a prostředků policie,
- d) spolupůsobí při zákrocích zásahové jednotky, Útvaru rychlého nasazení a dalších útvarů policie,
- e) zajišťuje ozbrojené doprovody,
- f) provádí výkon hlídkové nebo jiné služby na stanoveném území,
- g) plní úkoly související s ochranou areálů,
- h) plní úkoly v oblasti krizového vyjednávání a poskytování posttraumatické intervenční péče,
- i) zajišťuje potřebné technologické vybavení a jejich provoz k činnostem řídicích štábů na bezpečnostních opatřeních v rozsahu, který je limitován stupněm rizika bezpečnostního opatření a technickým vybavením jednotky,

- j) zpracovává obrazové, zvukové nebo jiné záznamy sloužící pro účely dokumentace služebních zákroků a činnosti policie a přestupkového i trestního řízení,
- k) odpovídá v rámci své působnosti za zajištění služební přípravy v souladu s potřebami vlastního výkonu služby a zajištění rozvoje speciálních odborných činností,
- l) stanovuje metodické postupy policistů pořádkových jednotek krajského ředitelství v oblasti zákroků pod jednotným velením, jejich řízení, způsoby řešení situací, evidence a dokumentace,
- m) odpovídá za zabezpečení výkonu služby a služební pohotovosti k zajištění trvalé akceschopnosti speciální pořádkové jednotky, včetně technické skupiny s technickými, komunikačními a dalšími technologiemi,
- n) zajišťuje činnosti spojené s analýzou řídicích procesů speciální pořádkové jednotky za účelem jejich zkvalitnění a zvýšení efektivity,
- o) plní a zajišťuje výše uvedené úkoly v hlavním městě Praze a v případě vyžádání i v dalších krajích České republiky,
- p) je zařazena do systému prvosledových hlídek krajského ředitelství.

Pořádkové jednotky policejních útvarů s územní působností, tj. jednotlivých Krajských ředitelství Policie ČR

Krajské pořádkové jednotky mají přibližně kolem 120 členů v případě Pořádkové jednotky krajského ředitelství Olomouckého kraje je to aktuálně 176 členů. Podrobné rozdělení je uvedeno níže ve schématu struktury pořádkové jednotky. Mimo Oddělení hlídkové služby a Pohotovostní a eskortní oddělení její příslušníky tvoří i policisté služebně zařazení na Obvodní oddělení Policie ČR. Disponují vybavením pro zákroky pod jednotným velením, jako jsou protiúderové komplety, přilby atd., prochází pravidelným výcvikem pro zvládání zákroků.

3 Zvláštnosti zákroků pořádkových jednotek – legislativa, výcvik a postup při zajišťování veřejného pořádku

Služebním zákrokem se rozumí přímé vynucování zákonné povinnosti. Jedná tedy o zásah do práv a svobod občanů, kteří se protiprávního jednání dopouští. Cílem je ochránit právem chráněné zájmy a zabránit škodám na zdraví nebo majetku za podmínek, že není možné sjednat nápravu jiným způsobem. Jedná se tedy o krajní řešení nastalé situace. Pořádkové jednotce velí velitel opatření, jednotlivým policistům velí velitel jednotky a dále velitelé družstev.

Činnost Policie ČR byla při zajišťování sportovních akcí byla upravena právní úpravou uvedenou v §7, písmena a), zákona č.115/2001 Sb., o podpoře sportu ve znění pozdějších předpisů. Hlavní úlohou je zajištění ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti osob v souvislosti s příchodem a odchodem diváků. V rámci bezpečnostního opatření je zaměřena pozornost „PČR“ na příjíždějící fanoušky hostujícího týmu, s cílem zabránit možným střetům. Platí, že se policie řídí „zákonem o PČR“ a plní úkoly v něm stanovené.

Na stadionech je bezpečnost diváků zajišťována pořadatelskou službou, která dohlíží na dodržování návštěvního řádu. Pokud dojde k ohrožení bezpečnosti osob nebo majetku závažným způsobem a pořadatelská agentura jako zástupce provozovatele není schopna přes veškerá opatření zajistit nebo obnovit pokojný stav, je vlastník povinen probíhající utkání přerušit nebo ukončit a požádat Policii ČR o spolupráci při zajištění veřejného pořádku. Na základě této žádosti je Policie ČR oprávněna k provedení zákroku v prostorách stadionu. Na varianty provedení zákroku jsou policisté pořádkové jednotky připraveni výcvikem, který probíhá přímo na těchto místech. Je tak předem procvičen postup při různých variantách zákroku, což výrazně usnadní obnovení veřejného pořádku.

Služebním zákrokem se rozumí vynucování splnění zákonné povinnosti, uvedené v § 10, odstavci 1, „zákona o policii“ „*V případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, jehož odstranění spadá do úkolů policie, je policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době povinen provést úkon v rámci své pravomoci (dále jen „úkon“) nebo přijmout jiné opatření, aby ohrožení nebo porušení odstranil.*“³ Jedná se tedy o provedení zásahu proti osobě, osobám nebo věci a smyslem zásahu je odvrátit nebezpečí, které bezprostředně ohrožuje právem chráněné zájmy. Zákroky pořádkových jednotek jsou pod jednotným velením a jsou specifickou formou služebních zákroků.

³ ČESKO, Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

3.1 Specifikace zájmových ustanovení zákona č.273/2008 Sb. (zákon o PČR)

Definice zákroku pod jednotným velením je „ex lege“ vymezena v aplikaci ustanovení § 59 „zákonu o PČR“, viz níže:

„Zárok pod jednotným velením

(1) Při zákroku pod jednotným velením rozhoduje o použití donucovacího prostředku a zbraně velitel zakročující jednotky. O použití donucovacího prostředku a zbraně může na místě zákroku rozhodnout také nadřízený tohoto velitele, který tímto rozhodnutím přebírá velení do ukončení zákroku. Rozhodnutí velitele zakročující jednotky a jeho nadřízeného o použití donucovacího prostředku nebo zbraně musí být zadokumentováno záznamovou technikou se zvukem nebo v listinné podobě.

(2) Rozhodnutím podle odstavce 1 přechází na toho, kdo rozhodnutí učinil, odpovědnost za splnění povinností podle § 57.“ (z.č.273/2008 Sb.)

Rozdílnost těchto služebních zákroků proti „standartním“ jsou v tom, že o použití donucovacích prostředků rozhoduje a zároveň je odpovědný velitel opatření. Zákon o Policii České republiky umožňuje, aby nadřízený velitele opatření na místě služebního zákroku vydal rozkaz k použití donucovacích prostředků, případně zbraně. Pokud takový rozkaz vydá, přebírá velení a nese dále odpovědnost za použité donucovací prostředky až do ukončení služebního zákroku. Není už potom možné předat velení zpět původnímu veliteli opatření. Pokud k takové situaci dojde, je třeba takové rozhodnutí zadokumentovat z důvodu usnadnění následného vyhodnocení oprávněnosti požití donucovacích prostředků nebo zbraně. K provedení zákroku je možné přistoupit až v případě, že je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo veřejný majetek nebo veřejný pořádek a toto nebezpečí nelze odvrátit jinak. Služební zárok musí vždy proběhnout v souladu se zákonem, jen v zákonem stanovených případech, s důrazem na minimalizaci jeho rozsahu a přiměřenost.

3.2 Výcvik pořádkové jednotky, zákroky pod jednotným velením a specializace

V každém roce se vydává cvičební řád pořádkových jednotek a roční výcvikový plán schválený ředitelem krajského ředitelství. Výcvik provádí policisté odpovědní za jeho provádění. Jedná se o instruktory služební přípravy.

Výcviky jsou organizovány z pravidla 1x měsíčně. Příprava policistů pořádkové jednotky zahrnuje zejména pořadovou přípravu, pořádkovou přípravu, taktickou

a tělesnou přípravu a různé druhy speciálních příprav v návaznosti na získané specializace.

Speciální vybavení a technika, jakou jsou například motorové čluny, čtyřkolky, lezecké vybavení a motorové pily, kladou velké nároky na zajištění organizace kurzů, školení a speciálních výcviků. Čtyřkolky a motorové čluny a raft jsou využívány při pátrání po pohřešovaných osobách, došlo k nasazení této techniky i při povodních a bleskových záplavách. Je nutné pečlivě plánování témat výcviků členů pořádkových jednotek tak, aby při nutnosti nasazení člunů nebo čtyřkolek byla zajištěna jejich profesionální obsluha. Vzhledem k personálním obměnám je nutné neustále udržovat schopnost nasazení takto specializovaných týmů. O údržbu techniky a její připravenost pro nasazení se starají členové technického družstva. Velmi důležité jsou společné výcviky s ostatními pořádkovými jednotkami, protože jak bylo již zmíněno, dochází k nasazení pořádkových jednotek i mimo jejich domovský kraj.

Je nezbytné také zajistit v dostatečné míře úzce profilovaný výcvik pro členy PJ se specializací (vůdčové malých plavidel, lezci, obsluha čtyřkolek). Za minimální počet specializačních výcviků považují alespoň dva v kalendářním roce.

3.3 Postup pořádkových jednotek při zabezpečení veřejného pořádku

Hlavním tématem všech výcviků je příprava policistů na možné scénáře vývoje situace a následný postup jejich řešení, které mohou při opatření nastat. Cvičí se co nejkompexněji, policisté jsou seznamováni s prostory stadionů, kde se bezpečnostní opatření odehrávají a to nejen v teritoriu svého působení, ale také na místech, kde dochází vzhledem ke spolupráci mezi jednotlivými kraji k jejich nasazení. Procvičeny jsou varianty nejen mimo stadion, ale také samotné varianty zákroku přímo na stadionu. Znalost prostředí je při těchto opatřeních velmi důležitá a má výrazný vliv na rychlost provedení zákroku. Snažíme se o vytvoření co nejrealističtějších podmínek cvičení, k tomu nám dopomáhají figuranti z řad příslušníků AČR.

V příloze knihy *Fotbaloví chuligáni*⁴ se na straně 172 nachází doporučení zpracované autory knihy pro pořadatele, policisty a členy bezpečnostních agentur, je zde uvedeno několik základních doporučených pravidel.

- *Při příchodu na stadion by neměla být viditelná zásahová jednotka policie, aby to nezvyšovalo agresivní nálady.*

⁴ MAREŠ, M.; SUCHÁNEK, Marek a SMOLÍK, Josef. *Fotbaloví chuligáni: evropská dimenze subkultury*. Brno: Centrum strategických studií, 2004. ISBN 80-903333-0-3.

S tímto bodem nesouhlasím. Myslím si, (a v praxi se mi tento postup několikrát osvědčil), že je naopak lepší být vidět, v co největším počtu. Dává se tak najevo jasný signál, že narušení veřejného pořádku nebude policií tolerováno a policie je připravena ihned reagovat.

- *Policejnímu zásahu by měla vždy předcházet komunikace a měl by následovat v krajním případě.*

Komunikace při zvládnání poklidného průběhu bezpečnostních opatření je velmi důležitá a výraznou roli v ní plní členové antikonfliktních týmů. Tady je nutné podotknout, že jejich komunikace a doporučení dopadají na úrodnou půdu jen u umírněných fanoušků bez zájmu o střety s policií. Takzvaná tvrdá jádra neboli ultras s policií nekomunikují. Neméně důležitá je i komunikace velitelů družstev a velitele pořádkové jednotky, zajistí se tak včasné předání informací o vývoji aktuální situace. Maximální důraz musí být kladen na zákonné výzvy, které jasně definují pokyny Policie ČR vedoucí k zajištění veřejného pořádku a upozorňují na následky jejich neuposlechnutí.

- *Pokud k zásahu dojde, měl by být efektivní, přiměřený. Při zásahu by nikdy nemělo dojít k panickým reakcím v důsledku přelidnění malého prostoru. Při panických reakcích by mohlo dojít ke zraněním, resp. smrti (například v důsledku ušlapání apod.) i k vyhrocení agresivity.*

Před samotným zákrokem je důležité (pokud to situace dovolí, aby velitel Pořádkové jednotky přesně stanovil stručně postup, upozornil na aktuální rizika policisty, kteří budou provádět zákrok. (například označení rizikové skupiny). Tyto situace jsou předmětem výcviku, takže na provedení zákroku není nutná dlouhá příprava. Zvolí se nejvhodnější postup, označí se cíl a udělají se všechna možná opatření pro minimalizaci následků zákroku.

- *Rozmístění zasahujících má mít logiku, tzn. že každý policista má jasný úkol, přesné stanoviště apod.*

Jen takto lze provést zákrok efektivně a v co nejkratším čase a důležité je i preventivní působení správně rozmístěných sil a prostředků.

- *Zasahující by se měl vyvarovat neadekvátních reakcí na verbální útoky (nadávky, vyhrůžky apod.).*

V tomto bodě si dovoluji tvrdit, že jsou policisté Pořádkových jednotek odolní a nenechají se vyprovokovat. Větší problém vidím u poradatelských agentur, které nemají takovou toleranci pro podobné chování. Několikrát došlo při bezpečnostních opatřeních ke konfliktu právě mezi fanoušky a poradatelskou službou.

- *V případě zásahu by měli být důsledně odlišováni nenásilní fanoušci od násilníků a výtržníků. Proto by měli být v hledišti policisté v civilu, aby mohli navigovat zasahující policisty.*

V případě, že už se situace na místě vyvíjí tak, že dojde k zákroku Policie ČR, dostává dav opakované výzvy a pokyny. Pokud jsme se při zákroku dostali až do bodu, kdy byl dán rozkaz k vyklizení tribuny, rozmístí se členové pořádkové jednotky tak, aby byl jasně vymezen dostatečný prostor pro odchod fanoušků. Probíhá komunikace. I tato situace je předmětem nácviku. K názoru, že by měli být na tribunách přítomni policisté v civilu dodávám, že ano. Rozhodně nemohou mít ale ambice být v kotli fanoušků. Bylo by to pro ně nebezpečné. Pokus s civilními zákrokovými družstvy v minulosti proběhl. Osobně nasazení takového družstva na fotbalové utkání považuji za nesmysl. Skupina policistů byť i v civilu je pro fotbalové chuligány snadno identifikovatelná. Navíc v případě, že by se toto operativní družstvo dostalo do zákroku, pro ostatní fanoušky to bude vypadat jako rvačka výtržníků. Označení páskou Policie je těžko rozeznatelné.

Opačný postoj mám na použití operativního družstva při demonstracích a protestech. Tam vidím jejich význam a potenciál velmi pozitivně.

- *Jednotlivé prvky zásahu by měly na sebe logicky navazovat, formy zásahu by měly reagovat na vývoj situace (domluva, preventivní rozmístění pořádkových sil, zatýkání osob překračujících zákon, zásah, následné vysvětlení zásahu apod.).*

V tomto bodě mi dává kolektiv autorů za pravdu v tom, že takticky správné rozmístění pořádkových sil je nejlepší preventivní opatření. Co se týče návaznosti a rychlosti dalších prvků zásahu, tady vidím rezervy a prostor pro zlepšení. Dojde-li k zajištění pachatele pořádkovou jednotkou, je nutné ho dostat mimo hlavní dav a co nejrychleji osobu předat eskortním hlídkám. Rychlost je důležitá, protože průtahy takových situací vedou k eskalaci násilí.

- *Prostředky zásahu, resp. donucovací prostředky (tomfy, obušky, popř. vodní dělo, nasazení jízdní policie) používat uvážlivě.*

Pokaždé, když už dojde k zákroku, je třeba dbát na přiměřenost a udržet klid a disciplínu zasahujících družstev, snažit se o co nejefektivnější ukončení nastalé

nežádoucí situace. Toto lze zajistit jen důsledným a pravidelným výcvikem členů pořádkové jednotky.

- *Po provedeném zásahu by se policejní jednotka měla stáhnout.*

S tímto krokem souhlasím částečně. Setrvání družstev na místě po zákroku je dobré omezit na nezbytně nutnou dobu, ale není dobré předčasně opustit místo konfliktu. Dle mého názoru postačí, když se družstva stranou opět zformují a v naprostém klidu budou sledovat problémové místo. Družstvo pořádkové jednotky musí být na první pohled dobře organizované, klidné, ve formaci, bez reakcí na slovní útoky, při zákroku profesionální s perfektně nacvičenými postupy. Pokud jsou splněny tyto body je preventivní působení družstev na maximální úrovni.

- *Po každém zásahu by mělo následovat vyhodnocení/zhodnocení zásahu (zpětná vazba), poučení z případných chyb či konstatování bezchybnosti.*

Po provedení zákroku a uklidnění situace, probíhá vždy na toto téma komunikace mezi velitelem pořádkové jednotky a veliteli družstev. Zjišťují se všechny informace o provedeném zákroku, počtu omezených osob, použitých donucovacích prostředcích, škodách na majetku nebo případných zraněních na obou stranách, které se následně vyhodnotí.

- *Zásah samotný (průběh, adekvátnost), pachatele a celkovou situaci na stadionu vyhodnocovat na základě videozáznamů pořízených jak policií, tak sdělovacími prostředky (fotografie, televizní záznam) či amatérskými vidokamerami. Při zásazích policie proti masivním akcím chuligánů, které eskalují na několika místech města, je vhodné využívat policejní vrtulník pro koordinaci akcí.*

V této oblasti došlo od doby sepsání této knihy (což je dvacet let) k velkému posunu, který díky velkému vývoji této techniky umožňuje získat kvalitní obraz a detailně sledovat jakoukoliv část stadionu. Tento záznam je použitelný pro další práci, jako je zajištění důkazů protiprávního jednání nebo následné analýze vzniklé situace. Dalším z nových technických prostředků na monitorování různých situací je takzvané mobilní monitorovací centrum, zkráceně vozidlo MMC, jedná se o vozidlo, které je vybaveno špičkovou kamerovou technikou a dalším vybavením pro okamžité zaznamenání, zpracování a předání získaných informací.

Hlavní výhodou tohoto vozidla (MMC) a jeho vybavení je jeho mobilita. Co se týče nasazení vrtulníku na monitorování opatření ve městech nejsem jeho zastáncem a nespátřuji v něm přínos. V dnešní době by rozhodně bylo efektivnější využití týmu

dronů. Když pomínu, že i běžný komerčně nabízený dron je schopen pořídit kvalitnější záznam než policejní vrtulník, je jeho velká výhoda v minimálním hluku a větší možnosti přiblížení se nad riziková místa. Nasazení vrtulníku ve městech je vnímáno veřejností jako zbytečné a obtěžující. Vhodnost nasazení vrtulníku vidím spíš při pátracích akcích v rozlehlých oblastech, monitorování situace při živelných pohromách apod.

3.4 Přestupky spojené s diváckým násilím a legislativa

Významnou změnu přinesla novelizace zákona č. 251/2016 zákona o některých přestupcích, která zakotvila nový přestupek proti veřejnému pořádku, kterého se dopustí fyzická osoba tím, že vnese na organizované sportovní utkání pyrotechnický výrobek nebo v místě takového utkání, cestou na takové utkání anebo cestou zpět z takového utkání pyrotechnický výrobek použije [§ 5 odst. 1 písm. k) tohoto zákona]. Přestupek je trestný i ve stádiu pokusu a je zapisován do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů. Za přestupek hrozí pokuta od 10 000 Kč do 50 000 Kč, v případě opakovaného spáchání od 10 000 do 100 000 Kč, a v souvislosti s ním lze uložit též omezující opatření spočívající v zákazu navštěvovat sportovní akce. Nový přestupek reflektuje skutečnost, že používání pyrotechniky během sportovních zápasů patří k častým a zároveň rizikovým projevům sportovního fandění, které vážně ohrožují lidské zdraví a majetek. Zákonem č. 417/2021 Sb.⁵, byl novelizován též „trestní zákoník“. Jako trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle ustanovení § 337 „trestního zákoníku“, za který hrozí trest odnětí svobody až na dvě léta, bude nově postihováno opakované nebo soustavné jednání směřující ke zmaření účelu omezujícího opatření spočívajícího v zákazu navštěvovat místa, kde se konají sportovní akce, a omezujícího opatření uloženého v řízení o přestupku podle zákona o návykových látkách, které spočívá v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa. Uvedená změna přispěje ke zvýšení vymahatelnosti omezujících opatření, které se tak stanou adekvátnější náhradou za zrušený správní trest zákazu pobytu.

Divácké násilí je řadu let aktuální téma nejen u nás, ale i v celosvětovém měřítku. Právní úprava v České republice umožňuje postihovat přestupky spojené s tímto problémem. Současně je však důležitá i prevence, na které se podílí nejen státní orgány, ale i pořadatelé sportovních akcí, kluby a samotní fanoušci. Kultivované fandění vytváří lepší a bezpečnou atmosféru pro sportovce i diváky.

⁵ ČESKO, 417/2021 Sb. - Zákon, kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Zákon č. 250/2016 Sb.⁶, o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, tvoří základ pro postih přestupků obecně, včetně těch spojených s diváckým násilím. Stanovuje typy přestupků, možné sankce a postup při jejich projednávání.

Zákon o přestupcích v České republice se skládá ze dvou hlavních částí:

1. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (č. 250/2016 Sb.)⁶

Tento zákon upravuje obecnou úpravu přestupkového práva. Definiuje, co je to přestupek, stanovuje podmínky odpovědnosti za přestupek a ukládání sankcí. Zákon také popisuje postup v řízení o přestupku.

2. Zákon o některých přestupcích č. 251/2016 Sb.⁷

Tento zákon specifikuje vybrané skutkové podstaty přestupků, které se vyskytují na více úsecích veřejné správy. Jedná se například o přestupky proti pořádku ve státní správě, proti veřejnému pořádku, proti majetku, proti občanskému soužití apod.

3.4.1 Zákon č. 251/2016 Sb., zákon o některých přestupcích

§ 5 Přestupky proti veřejnému pořádku

1. Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
 - a) neuposlechne výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci,
 - b) zneváží postavení úřední osoby při výkonu její pravomoci,
 - c) maří vykázaní ze společného obydlí provedené podle zákona o Policii České republiky nebo rozhodnutí soudu o předběžném opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí podle zákona o zvláštních řízeních soudních,
 - d) poruší noční klid,
 - e) vzbudí veřejné pohoršení,
 - f) znečistí veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení anebo zanedbá povinnost úklidu veřejného prostranství,

⁶ ČESKO, Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

⁷ ČESKO, Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

- g) poškodí nebo neoprávněně zabere veřejné prostranství, veřejně přístupný objekt nebo veřejně prospěšné zařízení, jde-li o případy, které nelze postihnout podle jiných zákonů,
- h) úmyslně zničí, poškodí, znečistí nebo neoprávněně odstraní, zamění, pozmění, zakryje nebo přemístí turistickou značku nebo jiné orientační označení,
- i) poruší podmínky uložené na ochranu veřejného pořádku při konání sportovních, kulturních, pietních a jiných společenských akcí anebo v místech určených k rekreaci, turistice nebo pohřbívání,
- j) cestou na organizované sportovní utkání, v místě takového utkání nebo cestou zpět z takového utkání má obličej zakrytý způsobem ztěžujícím nebo znemožňujícím její identifikaci, nebo
- k) vnese na organizované sportovní utkání pyrotechnický výrobek nebo v místě takového utkání, cestou na takové utkání anebo cestou zpět z takového utkání pyrotechnický výrobek použije.

§ 7 Přestupky proti občanskému soužití

1. Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
 - a) jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí,
 - b) jinému ublíží na zdraví, nebo
 - c) úmyslně naruší občanské soužití tak, že
 1. jinému vyhrožuje újmou na zdraví,
 2. jiného nepravdivě obviní z přestupku,
 3. se vůči jinému dopustí schválnosti, nebo
 4. se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání.

§ 8 Přestupky proti majetku

1. Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně
 - a) způsobí škodu na cizím majetku
 1. krádeží,
 2. zpronevěrou,
 3. podvodem, nebo

4. zničením nebo poškozením věci z takového majetku; pokus tohoto přestupku je trestný.

3.5 Trestné činy v souvislosti s diváckým násilím a násilím v davu

Po výčtu přestupků, což jsou méně nebezpečné skutky, souvisejících s diváckým násilím, může dojít i ke spáchání trestného činu. Obecně lze říct, že spácháním trestného činu se osoba dopustí skutku, který má vyšší společenskou škodlivost a závažnost, než je tomu u přestupku.

„Divácké násilí je takový druh trestné činnosti, kterou spáchal pachatel – divák za použití násilného nebo obdobně hrubého jednání v souvislosti s konáním určité hromadně sledované společenské či sportovní události, přičemž k takové trestné činnosti nemusí nutně docházet přímo na místě konání sledované události.“⁸

Trestný čin je dle trestního zákona č. 40/2009, (dále jen „trestní zákon“) v § 13 definován jako *„protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný čin a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně“⁹.*

Trestné činy, které mohou být spáchány v souvislosti s diváckým násilím

§ 145 Těžké ublížení na zdraví⁹

1. Kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let.

§ 146 Ublížení na zdraví⁹

1. Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až na tři léta.

U zmiňovaných paragrafů jsou uvedeny jejich první odstavce, které definují podstatu a základní definici těchto trestných činů. Další odstavce a písmena zpravidla konkretizují přitěžující okolnosti.

§ 158 Rvačka⁹

1. Kdo úmyslně ohrozí život nebo zdraví jiného tím, že se zúčastní rvačky, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

⁸NIKL, Jaroslav a VOLEVECKÝ, Petr. Divácké násilí. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. ISBN 978-807251-249-2, s. 25.

⁹ ČESKO, Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

2. Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, je-li při činu uvedeném v odstavci 1 jinému způsobena těžká újma na zdraví.

„Rvačkou se dle trestního práva hmotného rozumí vzájemné napadání alespoň tří osob, kdy se tyto osoby mezi sebou vzájemně ohrožují na svém zdraví a taky na svém životě.“¹⁰

Dochází k situacím, že při zákroku dojde k napadení policistů a poškození služebních vozidel. Na tyto případy pamatují následující ustanovení „trestního zákona“

Násilí proti úřední osobě¹¹

1. Kdo užije násilí
 - a) v úmyslu působit na výkon pravomoci úřední osoby, nebo
 - b) pro výkon pravomoci úřední osoby, bude potrestán odnětím svobody na čtyři léta.
2. Odnětím svobody na šest měsíců až šest let bude pachatel potrestán,
 - a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 se zbraní,
 - b) ublíží-li takovým činem jinému na zdraví, nebo
 - c) způsobí-li takovým činem větší škodu

Další odstavce opět upřesňují závažnost spáchaného činu. Po trestných činech ohrožujících život a zdraví, následují trestné činy proti majetku, které trestní zákoník uvádí v hlavě V.

§ 228 Poškození cizí věci¹¹

1. Kdo ničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.
2. Stejně bude potrestán, kdo poškodí cizí věc tím, že ji postříká, pomaluje či popíše barvou nebo jinou látkou.

Další trestné činy v souvislosti s možným protiprávním jednáním fanoušků.

§ 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob¹¹

1. Kdo veřejně hanobí

¹⁰ NIKL, J. a VOLEVECKÝ, P. Divácké násilí. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. ISBN 978-807251-249-2.

¹¹ ČESKO, Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

- a) některý národ, jeho jazyk, některou rasu nebo etnickou skupinu, nebo
- b) skupinu osob pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyzvání, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

§ 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod¹²

1. Kdo veřejně podněcuje k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

3.6 Přehled vybraných sankcí u přestupků a trestných činů

Přestupky a trestné činy jsou dva typy protiprávních jednání, které se liší závažností a následky. Za oba typy provinění hrozí sankce, které se však v obou případech liší.

Správní tresty za přestupky:

- Napomenutí: Tzv. „nejmírnější“ správní trest, který slouží k upozornění pachatele.
- Pokuta: Peněžní sankce, jejíž výše se liší podle závažnosti přestupku.
- Zákaz činnosti: Dočasný zákaz vykonávat určitou činnost.
- Propadnutí věci: Zabavení věci, která byla použita k spáchání přestupku.
- Zveřejnění rozhodnutí: Oznámení o spáchaném přestupku na veřejnosti.

Sankce za trestné činy:

- Peněžitý trest: Pokuta, jejíž výše se liší podle závažnosti trestného činu.
- Odnětí svobody: Dočasný pobyt ve vězení, jehož délka se liší podle závažnosti trestného činu.
- Propadnutí věci: Zabavení věci, která byla použita k spáchání trestného činu.
- Zákaz činnosti: Dočasný zákaz vykonávat určitou činnost.
- Odnětí čestných práv: Ztráta některých občanských práv, například volebního práva.

¹² ČESKO, Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

- Výjimečný trest: Doživotní vězení.

Důležité faktory:

- Závažnost spáchaného jednání: Hlavní faktor, který ovlivňuje výši sankce.
- Úmysl pachatele: Zda pachatel jednal úmyslně nebo z nedbalosti.
- Trestní minulost pachatele: Zda pachatel v minulosti spáchal jiné trestné činy.
- Poškození způsobené trestným činem: Výše škody, která byla způsobena trestným činem.

4 Co je dav a davové násilí

Davové násilí lze možné popsat jako jev, který se používá k popisu situace, kdy skupina lidí, často velmi početná, vykazuje agresivní chování nebo se dopouští násilí. Toto chování může vzniknout při různých situacích, například během demonstrací, sportovních událostí nebo masových shromážděních. Davové násilí může být důsledkem různých faktorů, mezi které patří například emocionální napětí, dynamika skupiny, anizotropní chování (následování davu), sociální tlak anebo anonymita.

„V běžném slova smyslu znamená dav shromáždění jedinců bez ohledu na jejich národnost, povolání nebo pohlaví a bez ohledu na náhodu, jaká je svedla dohromady. Z psychologického hlediska nabývá slovo dav zcela jiného významu. Za jistých daných okolností má shromáždění lidí nové vlastnosti, které se značně liší od vlastností jedinců, kteří dav skládají. Vědomá osobnost tu mizí a city i myšlenky všech jednotlivců jsou zaměřeny týmž směrem. Tvoří se kolektivní duše beze vší pochybnosti přechodná, která však má velmi určité vlastnosti. Z pouhého seskupení se stalo to, čemu z nedostatku dokonalejšího pojmenování říká Gustav Le Bon dav organizovaný nebo chcete-li dav psychologický. Ten pak tvoří jedinou bytost a je podroben zákonu duševní jednoty davů.“¹³

V popisu Geustavem Le Bonem vysvětlujícím dav je základní myšlenka tvořena tím, že spojení se jedinců v dav, je jejich obvyklé jednání ovlivněné vlastní inteligencí velmi utlumeno. Zkrátka jednotlivec své jednání přizpůsobí jednání davu a nechá se snadno pohltit jeho náladou a podlehne tendenci začlenit se. Utlumí se, nebo úplně vymizí pocit osobní odpovědnosti za vlastní jednání. Filozof Herbert Spencer nevnímá seskupení jako součet a průměr prvků ovlivňujících chování skupiny, ale tvrdí, že dochází k utvoření nových vlastností.

„Psychologie davů ukazuje, do jaké míry mají zákony a instituce malý vliv na jejich impulsivní povahu a jak jsou neschopny jiných mínění kromě těch, která jim byla vnuknuta. Nelze je vést pravidly, vybudovanými na čistě teoretické spravedlnosti. Zlákat je mohou jen dojmy, které byly vyvolány v jejich duši.“¹³

„Ve všech společenských vrstvách, od těch nejvyšších až po nejnižší, propadá člověk, není-li osamocen, brzy zákonu nějakého vůdce. Většina jedinců v lidových masách, nemá kromě svého oboru o ničem určitou a rozumnou představu. Jsou neschopní

¹³ LE BON, G. Duše davu. Přeložil HOFMAN L., přeložil ULLRICH Z. Národovecká knihovnička. V Praze: ABB, 2019. ISBN 978-80-88302-00-1.

vést sami sebe a proto potřebují vůdce. Ten může být ovšem nahrazen – ale velmi nedostatečně – periodickými časopisy, které vyrábějí mínění pro čtenáře a poskytují jim ony hotové fráze, které je ušetří přemýšlení.“¹⁴

Takto naturalisticky popsal Le Bon ve své knize *Duše davu* sklon lidí k tomu, nechat se ovládat a přijmout relativně snadno cizí myšlenky. Když si uvědomím, že Le Bon žil v letech 1841–1931, přijde mi jeho zmínka o periodických časopisech vyrábějících hotové fráze, které šetří přemýšlení, naprosto nad časová. V dnešní době je onen periodický časopis nahrazen internetem. Dnešní technologie umožňují získat obrovské množství informací v krátkém čase. Působení na přesnou cílovou skupinu je mnohem jednodušší a efektivnější.

Velmi podobně o davu a jeho chování přemýšlí ve své knize nazvané *Vzpouřavá davů*, José Ortega y GASSET¹⁵, rozchází se s Le Bonem v tom, že popisuje jedince jako toho, kdo chce šířit a vnucovat svoji vůli. Popisuje přitom jev, který nazývá hyperdemokracie. Nejlépe lze pochopit, co tímto myslí v pasáži jeho knihy, kde píše: *„Dnešní řadový voják, abychom tak řekli, velmi připomíná velitele, armáda lidstva se skládá se ze samých velitelů. Stačí pohlédnout na energii, rozhodnost, nenucenost, s nimiž dnes kterýkoli jedinec pečuje o svou existenci, chytá míjející možnost požitku, vnucuje svou vůli.“*

4.1 Historie davového násilí při sportovních akcích

Fotbalové chuligánství

V 60. letech minulého století se v Anglii v souvislosti s kopanou začínají množit excesy, které častěji, než výsledky utkání přitahují mediální zájem. Z anglického slova Hooligan také pochází pojem chuligánství a znamená kriminální nebo výtržnické chování. V tomto období dochází k násilnostem, výtržnictví, rvačkám, vandalismu, ať už směrem k rozhodčím nebo hráčům či protějším. K útokům docházelo na stadionech i mimo ně. Výsledkem vzájemných bitek byli nejen zranění, ale došlo i k usmrcením. Typickým projevem byly projevy rasismu, xenofobie a antisemitismu. Velká část byla realizována skupinami s vnitřní hierarchií. Přibližně o deset let se začíná objevovat stejné chování v Evropě. Mezi projevy chuligánství mimo rasistických projevů patří házení předmětů na hrací plochu ostatní diváky nebo policisty, nedovolené používání pyrotechniky, vandalismus a konflikty verbální i fyzické s diváky a fanoušky soupeřova

¹⁴ LE BON, G. *Duše davu*. Přeložil L.HOFMAN, přeložil Z. ULLRICH. Národovědecká knihovnička. V Praze: ABB, 2019. ISBN 978-80-88302-00-1.

¹⁵ ORTEGA Y GASSET, J. *Vzpouřavá davů*. Přeložil V. ČERNÝ. Praha: Portál, 2018. ISBN 978-80-262-1404-5.

týmu a také napadání pořadatelské služby. Marsh, Rosser a Harré se při svých analýzách pozorování chování fanouškovských základen, pojali jako prostor pro tvorbu nových sociálních rolí a alternativních „kariér“, které rozdělili do sedmi kategorií. Domnívám se, že se jedná o nejpřesnější rozčlenění typů hooligans. A to následovně: Vedoucí chorálů, První útočník, Nutter (šašek, ostatními vnímán jako potřeštěnec), Hooligan (v překladu chuligán), Organizátor, Fighter (Rváč), Heavy drinker (opilec).

V případě násilností fotbalových či jiných „sportovních“ chuligánů se jedná o skupinu lidí, kteří se zpravidla alespoň minimálně znají, mají vytvořenou vlastní úroveň postavení svých členů a vlastní pravidla. Jejich útoky se z pravidla omezují na proti fanouškovské skupiny. Tím je pro pořádkovou jednotu výrazně snazší reagovat a předvídat chování těchto skupin. K útokům dochází na relativně malých plochách, konkrétně nejčastěji na fotbalových a hokejových stadionech a v jejich blízkém okolí. Je snadné rozlišit znepřátelené skupiny a místa, kde může k násilnému střetu dojít. Změna aktuálně používaných postupů a strategií při postupu pořádkových jednotek v těchto případech není nutná. Naprosto klíčové je důsledně řešit protiprávní jednání, pachatele zajistit a vinu řádně prokázat. Díky provázanosti fanouškovských základen, působí informace o dopadení a potrestání pachatelů protiprávního jednání preventivně a může odradit ostatní od podobných úmyslů. Fanouškovské násilí má svoje vlny intenzity. Jejich sílu ovlivňuje povaha vůdců skupiny, jejich sklony k agresivitě, inteligence a sociální citění. Další důležitý faktor je jejich počet a schopnost navázat na sebe další podobně smýšlející osoby. Podstatnou roli v chování chuligánů hraje uniformita, která je dána názorově stejnými postoji nebo předsudky. Každá z chuligánských skupin má svá specifika. Společnou mají nenávisť k policii a touhu stát se nejlepší a známou chuligánskou skupinou.

„V dosavadním vývoji fotbalového chuligánství na českém území lze rozeznat dvě základní vývojové etapy a počátek etapy třetí. První z nich by bylo možné nazvat prechuligánskou etapou neorganizovaného fotbalového násilí, výtržností a vandalismu. Jednalo se o nahodilé incidenty páchané jednotlivci či nekonzistentními skupinami. Tato etapa v podstatě trvala od počátku fotbalu v českých zemích na přelomu 19. a 20. století, s větší relevancí zkoumaného fenoménu však od počátku osmdesátých až do poloviny devadesátých let 20. století. V jejich druhé polovině se po „anglickém vzoru“ konstituovaly při několika klubech konsolidované gangy se specifickými názvy a začala druhá „etapa moderního fotbalového chuligánství organizovaných gangů“.

*charakterizovaná cílenou činností stabilních skupin, jejichž členové sami sebe chápou jako příslušníky specifické entity.*¹⁶

Takto popisuje vznik a vývoj fotbalového chuligánství na našem území kniha Fotbaloví chuligáni. Evoluce formování těchto skupin je stejná ve všech státech, za negativní vzor posloužil anglický model. V současné době se v Anglii podařilo vypořádat s násilnostmi na stadionech, nicméně dochází stále více k přesunu násilností mimo ostře sledovaný prostor stadionů. Dá se z logiky věci předpokládat, že stejný vývoj bude i u nás. Rvačky a výtržnosti, které jsou pro chuligánské skupiny prostředek k soupeření a získání respektu mezi ostatními chuligánskými skupinami se budou odehrávat mimo dohled policie, mimo bezpečnostní kamery na stadionech. V takových případech bohužel přichází zákrok policie se zpožděním a hrozí výrazně větší riziko pro nezúčastněné osoby.

¹⁶ MAREŠ, M.; SUCHÁNEK, Marek a SMOLÍK, Josef. Fotbaloví chuligáni: evropská dimenze subkultury. Brno: Centrum strategických studií, 2004. ISBN 80-903333-0-3.

5 Davové násilí při demonstracích a násilných protestech v zahraničí

Stejně jako se optikou pořádkových jednotek pozorně věnujeme sledování historie i aktuální situace v oblasti týkající se diváckého násilí, vyvstává nutnost stejně pozorně a možná i ještě více věnovat pozornost reakci obyvatel okolních států na světové dění, ale také to, jak probíhají protesty a vyvíjí se bezpečnostní situace v okolních zemích. Ať už se jedná o Francii, Německo nebo vzdálenější Švédsko. Ve všech těchto zemích dochází při různých protestech k hrubým násilnostem.

Dochází k činům jako je rabování, zapalování aut i obchodů, napadání policistů. Velký vliv na průběh demonstrací a sklony davu k agresivitě v těchto zemích má také migrace. Vlivem mísení kultur dochází i ke změnám chování davu. Aktuálním problémem v zárodku jsou jednoznačně protesty na podporu Palestiny. Muslimská komunita, která už dávno tvoří výraznou skupinu obyvatel v Evropě pořádá různé demonstrace na podporu Palestiny. Protest proti válce je pochopitelný, nicméně problém nastává při schvalování a oslavování útoku Palestiny na Izrael. Tady je nutné, aby se společnost jasně vymezila a nepřipustila podobné jednání, jakého můžeme být nyní svědky.

Davové násilí při demonstracích a násilných protestech je obecný pojem. Spouštěčem davového násilí může být mnoho různých příčin. Mezi tyto příčiny patří například politická situace, sociální nerovnost, ekonomické obtíže a také to, jakým způsobem jsou protesty řešeny. Zde jsou některé klíčové body, které mohou vyvolat nebo eskalovat davové násilí:

Politická a sociální souvislost: Většina masových protestů vzniká v reakci na nespokojenost s vládní politikou, korupcí, nedostatkem práv a svobod nebo sociálními nerovnostmi. Tyto faktory mohou vytvářet napětí ve společnosti, což může vést k násilným konfrontacím mezi protestujícími a vládními silami.

Reakce bezpečnostních složek: Násilné reakce ze strany bezpečnostních sil mohou situaci ještě zhoršit a vyostřit. Příliš tvrdý postoj a používání síly může vyvolat odpor mezi protestujícími a zvýšit intenzitu konfliktu a ovlivnit také mínění společnosti.

Provokace a vyvolání násilností: Někdy jsou protesty ovlivněny skupinami, které se snaží rozšířit násilí, destabilizovat situaci a získat dav na svoji stranu.

Vliv médií: Způsob, jakým jsou protesty prezentovány v médiích, má jednoznačně vliv na vnímání veřejnosti a podporu protestů. Média mohou buď zvýrazňovat násilí

a chaos, nebo naopak zdůrazňovat legitimitu protestů a nespravedlnost, kterou protestující kritizují. Jejich vliv na veřejnost je v těchto případech zásadní (například případ George Floyda, muže afroamerického původu, jehož smrt během policejního zatýkání v Minneapolis v květnu 2020 vyvolala rozsáhlé násilné protesty v USA).

Mírové protesty jsou demokratickým způsobem vyjádření názorů občanů, zatímco v případě, že je provází násilí a chaos mohou vést k vážným důsledkům pro společnost.

5.1 Pořádkové jednotky v Německu a Francii

Z okolních států jsem pro porovnání zvolil náhled do struktury pořádkových jednotek Německé spolkové republiky a Francie. Hlavně z toho důvodu, že se jedná o země, které v současné době zažívají řadu násilných nepokojů.

Německo je spolková země, která je členěna na několik států, proto je zde i rozložení útvarů, jiné než v ČR. Na území SRN působí spolkové jednotky BPA, které mají na starost např. ochranu letišť, ochranu a doprovod transportů s jaderným materiálem, výpomoc útvarům BPA v jednotlivých spolkových zemích apod. Dále pak má každá jednotlivá spolková země – Bavorsko, Berlín, Braniborsko atd. své vlastní policejní útvary BPA, které jsou řízeny prezídií pohotovostní policie. Těm je velením nadřízeno policejní ředitelství spolkové země, ve které působí. V případě potřeby mohou být všechny BPA převeleny k plnění úkolů v jiné spolkové zemi. Dojde-li potřebě jednotného zákroku BPA z více spolkových zemí přebírá koordinaci takového zákroku policista spolkového ministerstva, jehož funkce se nazývá Inspekteur der Bereitschaftspolizeien der Länder. Ten pak velí všem jednotkám účastnícím se společného zákroku.

Bereitschaftspolizei jsou jednotky speciální podpory a rychlé reakce německých policejních sil. Jsou složeny z jednotek Spolkové policie a Státní policie Německa. Spolkové ministerstvo vnitra spravuje kancelář Bereitschaftspolizei v Berlíně, která monitoruje a koordinuje rozmístění všech jednotek Bereitschaftspolizei v Německu. Ministerstvo také poskytuje standardizované zbraně, vozidla a další vybavení.¹⁷

Bundespolizei udržuje deset praporů rychlé reakce (nazývaných Bundespolizeiabteilung nebo BPA) rozmístěných po celé zemi v Ratzeburg, Uelzen, Blumberg, Bad Dübén, Duderstadt, Sankt Augustin, Hünfeld, Bayreuth, Bad Bergzabern a Deggendorf. Tyto jednotky mohou posílit federální policii v jakékoli sféře jejich úkolů

¹⁷ Die Bereitschaftspolizei: Grundlagen, Herausforderungen und Perspektiven. Gdp.de [online, cit. 2022-07-21].

a podporovat policejní síly dalších spolkových zemí. Jsou také cvičeni pro nasazení při mimořádných událostech, aby byli schopni poskytnout potřebnou pomoc místním úřadům v případě mimořádných událostí jakou jsou například katastrofy a povstání. Podle nových plánů ministerstva vnitra se počet společností Bereitschaftspolizei zvýší z 28 na 29, což představuje přibližně 25 procent všech německých policejních podpůrných jednotek. Státní jednotky Bereitschaftspolizei jsou součástí Landespolizei (státní policie) a jsou k dispozici pro kontrolu davu, demonstrace, sportovní akce a pro pomoc Schutzpolizei v případě potřeby. Kromě svých hlavních funkcí v některých státech také školí policejní nováčky, kteří slouží asi tři roky v kombinovaném výcviku a službě v těchto policejních podpůrných jednotkách. Jednotky jednoho spolkového státu mohou být nasazeny na pomoc policii jiného státu v případě nepokojů, občanských nepokojů i katastrof.

Jejich každodenní povinnosti se liší podle lokality. Například v Hamburku hlídkují v metru, pomáhají při raziích (např. ve čtvrti červených luceren nebo organizovaném zločinu), plní dopravní kontrolní službu a podporují běžné policisty na hlídkách. Některé státy jako například Svobodné a hanzovní město Hamburk) mají hybridní systém, kde jednotky Schutzpolizei mohou působit jako jednotky Bereitschaftspolizei (např. pro náhlé nebo velké nepokoje nebo teroristické útoky) – tvoří tzv. Alarm-Hundertschaften z jednotky ze všech policejních stanic v Hamburku (pro zajištění plnění běžných úkolů stanic ve stejnou dobu), aby reagovaly co nejrychleji.¹⁸

Struktura, vybavení a výcvik jednotek je standardizovaná, takže jednotky z různých částí Německa mohou bez problémů fungovat společně. Bereitschaftspolizei je přidělena do kasáren a organizována do sekcí, čet a rot pro výcvik nebo rychlé reakce po 120 až 150 osob nazývaných Hundertschaften. Ve většině spolkových zemí jsou kontingenty Bereitschaftspolizei tvořeny prapory o 600 až 800 osobách, jen v šesti největších spolkových zemích jsou organizovány do pluků. Některé policejní síly, jako je Hamburk, mají další poplachové čety, které jsou součástí státní policie a jsou obsazeny běžnými policisty v případě naléhavé potřeby, když není k dispozici podpora ze strany státu nebo federální policie. Jednotky jsou vybaveny vlastní dopravou a přiděly, které jim umožňují rychlé nasazení do jiných spolkových zemí, aniž by se musely spoléhat

¹⁸ Die Bereitschaftspolizei: Grundlagen, Herausforderungen und Perspektiven. Gdp.de [online, cit. 2022-07-21].

na podporu zvenčí. Jsou vybaveny velmi pestrou paletou specializovaných vozidel, jako jsou obrněná auta, autobusy, vodní děla, zemní zařízení a velitelská a řídicí vozidla.¹⁹

Při zajištění bezpečnosti a veřejného pořádku na území SRN jsou jednotky BPA nezastupitelnou složkou policie. Jejich výcvik a vybavení je neustále posouván na vyšší úroveň a zaslouženě jsou tak považovány za jedny z nejlepších pořádkových jednotek v Evropě.

Zásadní rozdílů mezi německými útvary pohotovostní policie a Pořádkovými jednotkami PČR, je především ve složení policistů, kteří jsou zařazeni v těchto jednotkách. To je myšleno ve vztahu k délce jejich služby. Zatímco u Policie ČR slouží v PJ policisté, kteří již absolvovali základní roční přípravný kurz a vykonávali či vykonávají službu na základních útvarech policie nebo přímo v PJ, BPA tvoří jak nováčci, kteří kromě studia jsou zařazeni i do jednotlivých družstev, tak i policisté, kteří po absolvování policejní školy setrvávají v jednotce po dobu přibližně 3 let. Až poté mohou odejít na základní útvary. Doba povinné služby v BPA se může v jednotlivých spolkových zemích lišit. Z toho tedy plyne, že příslušníci Policie SRN se na výkon služby na základních útvarech připravují 5-6 let, zatímco příslušníci Policie ČR jeden rok. Díky tomu delšímu časovému období je možné dostat úroveň vycvičenosti a akceschopnost takové jednotky na vynikající úroveň.

Jiné je také členění jednotlivých útvarů. BPA tvoří jednotky 100–120 policistů, které se dále dělí na cca 38 členná zásahová družstva, technická družstva, družstva pro zajištění důkazů a zatčení pachatelů a popř. družstva podpůrného velení.

Francie a její pořádkové síly

Compagnies républicaines de Sécurité jsou rezervou francouzské národní policie. Jejich hlavním úkolem je zapojení do obecných bezpečnostních misí, ale úkolem, pro který jsou nejznámější, je kontrola davu a nepokojů.

Mají sedm jednotek: v Paříži, Lille, Rennes, Bordeaux, Marseille, Lyon a Metz. Existuje 60 útvarů „General Service“ CRS, které jsou specializované na veřejný pořádek a kontrolu davu, devět „dálničních“ útvarů (French: Compagnies Autoroutières) specializované na dálniční hlídku v městských oblastech a šest „Zonal“ motocyklových

¹⁹ Die Bereitschaftspolizei: Grundlagen, Herausforderungen und Perspektiven. Gdp.de [online, cit. 2022-07-21].

jednotek (jedna na obrannou zónu). Jeden útvar má specializaci na horské záchranné akce a jeden útvar slouží jako ochranná služba.²⁰

CR jednotky byly zřízeny 8. prosince 1944, poté, co byly rozpuštěny skupiny mobiles de Réserve (GMR). Oddělení CRS bylo vytvořeno na některých francouzských zámořských územích v roce 1950.

Hlavní úkoly jednotky Compagnies républicaines de Sécurité:

1. V případě potřeby zajistit udržení veřejného pořádku a jeho sjednání
2. Zajistit vlastní monitorovací a ochranné mise osob a zboží
3. Spolupráce se zaměstnanci Ústředního ředitelství veřejné bezpečnosti (DCSP) k boji proti městskému násilí
4. Účastnit se boje proti terorismu a zasahovat do hromadných akcí a dalších teroristických činů
5. Poskytnout pomoc a pomoc veřejnosti v případě mimořádných situací
6. Bezpečnost silničního provozu a monitorování dálnic (dálniční cesty obcházející hlavní aglomerace
7. Zajištění akcí vysokohorské pomoci

Násilné protesty ve světě – aktuální dění

Francie

Od ledna do července probíhaly ve Francii protesty Hnutí žlutých vest. Hnutí se stavělo proti rostoucím cenám pohonných hmot a cenám bydlení. Protesty začaly v listopadu roku 2018 a zúčastnilo se jich více než 300 000 lidí. Jen v tomto měsíci bylo zraněno 585 civilistů a 115 policistů. Protestující zapalovali ohně, ničili ulice, vytrhávali dlažební kostky a stavěli barikády. Škody byly vyčísleny na 1,5 mil. Eur. V dalších měsících sice počty demonstrantů klesly někde k 30-60 tisícům, nicméně násilnosti a střety s policií pokračovaly dál. Nasazeno bylo po celé zemi 80 tisíc policistů.

Německo

V Německu stejně jako v Anglii dochází k demonstracím na podporu Palestiny. Při těchto akcích dochází často k násilnostem a střetům s policií. Muslimská část obyvatelstva vyjadřuje svou podporu Palestině.²¹

²⁰ Direction Centrale des Compagnies Républicaines de Sécurité. Police-nationale.gouv.fr [online, cit. 2022-08-03].

²¹ iDNES.cz: Propalestinský dav v Berlíně zapaloval auta, na synagogu přiletěly molotovы. [online, cit. 2023-10-19].

V uplynulých dvou dnech během protiizraelských demonstrací v Berlíně utrpělo zranění 65 policistů, uvedla policejní mluvčí. Ta doplnila, že zadrženo bylo 174 lidí. Incidentsy v Berlíně opakovaně odsoudila spolková ministryně vnitra Nancy Faeserová.

„V těchto dnech se v Německu soustředíme na ochranu židovských zařízení a všech Židů. Chci znovu jasně odsoudit, co se v noci v berlínských ulicích děje,“ řekla. „Ano, máme velkou svobodu shromažďování, proto je také v pořádku, když lidé na ulicích demonstrují. Co ale není v pořádku, jsou násilnosti a už vůbec ne proti policistům,“ dodala. Také německý kancléř Olaf Scholz v parlamentu ostře kritizoval protižidovské protesty. Prohlásil, že vše má své meze a že Německo takové chování nestrpí.“²²

Švédsko

Je jednou zemí, u které se negativně projevil vliv migrace na její bezpečnost. Jedna z prvních velkých imigračních vln z konfliktní zóny Švédsku ekonomicky pomohla. Po pádu šáha Rézi Páhlavího a převzetí moci islámskými fundamentalisty z Íránu prchala bohatá elita, jež měla vzdělání, finanční zabezpečení a zájem zapojit se do společnosti. Nicméně další migrační vlny z blízkého východu a Afriky už sebou přinesly výrazné zvýšení kriminality. Důvodem může být velká liberálnost a také velké množství migrantů, kterým se buď nedaří nebo se nechtějí zařadit do společnosti. V zemi došlo k prudkému nárůstu kriminality, drogové i násilné.²³

Napětí ve společnosti se zvyšuje. Je nezbytné, aby se pořádkové jednotky připravovaly i na scénáře, které bohužel vidíme v okolních státech. Nemyslím si, že v následujících nejbližších letech bude na našem území docházet k nepokojům a násilnostem takového charakteru jako vidíme u našich sousedů, ale považuji za naprosto nezbytné připravit se důkladně i na tyto scénáře. Při porovnání nástupu diváckého násilí v Evropě a v České republice je také došlo k výrazně pozdějšímu nástupu. Bezpochyby na to má vliv náš předchozí život za železnou oponou. Naše, po této stránce pozitivní zpoždění, vůči okolním státům nám dává čas se připravit a nedovolit tak oslabení úrovně bezpečnosti a veřejného pořádku v naší zemi.

Na podobě protestů a chování davu se v zahraničí výrazně projevuje vliv globální migrace. Došlo k mísení kultur a už samotná přítomnost takto velkých skupin klade otázky, které povedou k zajištění klidného soužití. Do nálady davu se tak v nemalé míře promítá i náboženský vliv a také deprivace části migrantů, kterým se nedaří začlenit

²² iDNES.cz: Propalestinský dav v Berlíně zapaloval auta, na synagogu přiletěly molotovы. [online, cit. 2023-10-19].

²³ Velvyslanectví České republiky: Švédsko: Vysoké riziko teroristických útoků [online, cit. 2023-08-17].

do společnosti. Část z nich patří do skupin, které se do většinové domácí společnosti začlenit nechtějí. Etnicky homogenní hostitelská země je konfrontována s přistěhovalci, kteří jsou jiného etnika, mají jiné náboženství a kulturu. Kultura není to, s čím se člověk narodí, ale to, co se v průběhu života naučí, nebo přejme od starších. Je to odkaz generací jeho předků a obsahuje prvky a jednání a vzorce chování, které takto odlišují kultury.

Vliv náboženství je v Evropě stále více znatelný a zasahuje do projevů chování davu při protestech i demonstracích. Projevuje se vliv Islámu ve všech možných podobách.

„Za finančního příspěvku vahhábistické Saudské Arábie je od 60.let minulého století šířeno do celého světa hnutí, které hlásá návrat ke způsobu života předků (salaf), tzn. Mohameda a prvních čtyř kalifů. Protipluralitě různých tradic, které v islámu můžeme zaznamenat, je prosazován model každodenního chování, který si činí nárok být univerzální, což znamená závazný, pro všechny muslimy. Tento model se staví do opozice ke kultuře tradičních islámských společností a samozřejmě jako protipól moderní evropské kultury. Prosazování tohoto modelu chování se dále krystalizuje do tří odnoží: Džihádistická větev vznikla propojením politicky konzervativního vahhábismu s politicky radikální křídlem Muslimských bratří. Syntéza obou směrů byla ideologickým východiskem muslimských internacionalistů v Afgánistánu 80.let. Hlásá ozbrojený džihád jak proti bezvěrcům, tak proti středovýchodním odpadlíkům od pravé víry. Svě příznivce vyzývá, aby se chopili zbraní, šli bojovat na frontovou linii mezi příbytkem islámu (dár al-islám) a příbytkem nevěřících (dár al-kufr). Tito bojovníci pak bojují ve vojenských konfliktech, kde se jedná o muslimy (Bosna, Čecensko, Irák). Dle nich se mají vojáci v bojích osvědčit, aby byli schopni v případě potřeby zaútočit i srdci Evropy či Ameriky. Nejviditelnějším představitelem tohoto proudu se stala AL-Káida po 11. září 2001. Jiné organizace jsou svým programem blízké až na to, že odkládají svoji svatou válku (tzv. malý džihád) od budoucna, až bude společenství věřících (umma) dostatečně silné a její příslušníci dostatečně ctnostní. Z hlediska západních států některé větve představují zároveň hrozbu sociální soudržnosti. Odmítají totiž občanskou integraci a hlásají segregaci muslimů do uzavřených komunit ctnostných. Džihádističtí salafisté pojmají „příbytek nevěřících“ víceméně automaticky jako oblast války.“²⁴

V dalším členění publikace uvádí, že další skupinou jsou Pietističtí salafisté, kteří sice odmítají násilí, ale stejně jako salafisté hlásají nutnost radikálnímu se postavení

²⁴ ZASSIEDKO, R. Sociokulturní a náboženská specifika menšin. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2019. ISBN 978-80-73-94-740-8.

evropskému (v jejich pojetí bezvěreckému) způsobu života, dodržování každodenních praktik a zvyklostí islámu. (jídlo halal, zahalování žen, 5x denně modlitba). Pozitivní posun v myšlení této větve je v tom, že vnímají „příbytek nevěřících“ jako prostor, který umožňuje pokojné soužití. Vzhledem k tomuto nastavení obou skupin je zřejmé, že jejich poklidné, bezkonfliktní a úspěšné začlenění do společnosti a evropského způsobu života je málo pravděpodobné. Doplním ještě zmínku o třetí odnoži islamistů a to je umírněný islamismus, který si žádá veřejného uznání. Přestože se snaží prezentovat muslimské hodnoty a zvyky, přestali považovat Evropu za zemi nevěřících a začali ji považovat za zemi islámu.

Muslimská základna v Evropě je čím dál více početná a hlasitější. Výrazně se to ukázalo při protestech na podporu Palestiny po začátku Palestinsko-Izraelského konfliktu. Evropská společnost se bude v blízké budoucnosti muset více soustředit na snahu o udržení způsobu života v takové úrovni, která bude alespoň připomínat podmínky na které jsme byli zvyklí. Zvýšila se hrozba teroristických útoků a také k nim bohužel často dochází. Bude nutné, napravit chyby vyplývající z neřízené a nekontrolované migrace, která má prokazatelně výrazný negativní vliv na bezpečnost a kriminalitu v okolních státech. To bude úkolem politiků a společenských požadavků na změnu legislativy.

Úkolem policie každého státu bude udržet v maximální možné míře bezpečnost a veřejný pořádek. Změna projevů chování davu a jeho sklonu k násilí, musí jít ruku v ruce se změnou taktiky a strategie zákroku a je nutné dbát na připravenost, vybavení a vycvičenost zákrok provádějících policistů. Nabízí se prostor na zdokonalení taktiky „operativních družstev“. Operativní družstvo se liší od klasického pořádkového tým, že policisté vykonávají službu v civilním oděvu.

V případě sportovních utkání je jejich nasazení z mého pohledu nesmyslné, z toho důvodu, že pokud by měli být blízko potencionálnímu riziku, museli by se pokusit začlenit do skupiny rizikových fanoušků. Ti se ale mezi sebou zpravidla znají a policisty snadno odhalí. V případě různých protestů a demonstrací je situace úplně jiná. Takové družstvo je schopné splynout s davem, dostat se nejvíce rizikové oblasti a v případě potřeby ihned provést zákrok směřující k zadržení pachatele. Tato taktika musí jít ruku v ruce dokonalou logistikou vyzvednutí týmu provádějícího zákrok i zajištěných osob. Setrvání na místě (obzvláště v případě násilných nepokojů) je velmi rizikové. Navrhuji proto, zamyslet se nad touto strategií a do budoucna vypracovat taktický plán pro postup v těchto situacích, přizpůsobit vybavení a začít tuto taktiku aktivně cvičit.

Jak jsem již uváděl, v České republice nejsme migrací zasaženi tak výrazně jako okolní státy a díky tomu máme možnost poučit se z chyb ostatních a lépe střežit svoji vnitřní bezpečnost, nastavit migrační politiku, systém dávek a také postihů. Na migračních trasách představujeme většinou jen průchozí bod. Lze předpokládat, že se zpřísněním migrační politiky okolních států, bude na našem území docházet ke zvýšení počtu ilegálních migrantů.

6 Komparace různých příkladů nasazení pořádkové jednotky PČR při zabezpečení veřejného pořádku

Stejně tak, jak se neustále mění společnost mění se i chování davu. Do chování davu a jeho sklonu k násilnostem se promítá čím dál větší tolerance společnosti k násilí. Zprávy o různých formách násilí, jsou už vzhledem k četnosti přijímány s výrazně nižším zájmem. Tato společenská otupělost je jedním z důvodů, proč je dav snáze ochotný zajít k násilnostem.

Z policejního hlediska má důležitý vliv na minimalizaci projevů davového násilí úspěšnost při udržení veřejného pořádku. Pokud skupina potencionálních agresorů vidí, že jejich pokusy jsou v drtivé většině počtů policií vyřešeny, myslím tím, že je pachatel zajištěn a vyřešen zákonným postihem, dostává případný další výtržník jasné sdělení, že bude z největší pravděpodobností za své protiprávní jednání potrestán. Pro komparaci davového násilí různých skupin si toto téma rozdělím pro snazší rozlišení do dvou hlavních skupin. Sport a demonstrace. Složení davu, který je při těchto událostech ochotný zajít k násilnostem a porušení veřejného pořádku je velmi rozdílné.

6.1 Divácké násilí při sportovních akcích

Pro zajištění veřejného pořádku při sportovních akcích je důležité na základě relevantních informací vyhodnotit optimální počet nasazených policistů, případně počet družstev pořádkové jednotky. Osobně jsem přesvědčen, že je mnohem efektivnější použít pro zajištění bezpečnostních opatření pořádkovou jednotku na úkor snížení účasti na opatření u služby konajících policistů z obvodních oddělení (běžných uniforem). Z vlastního pozorování situací při různých opatřeních z pozice zástupce velitele krajské pořádkové jednotky (KPJ) docházím ke zjištění, že když začne docházet k situaci, kdy napětí začíná eskalovat a hrozí fyzické napadení, obzvláště v případech, kdy je na místě větší skupina osob, je znát na policistech mimo pořádková družstva znát značná nervozita a nejistota. Není se čemu divit. Nemají dostatečné prostředky osobní ochrany (pořádková přilba, chrániče...) a ani výcvik.

Alespoň základním výcvikem pro členy Pořádkových jednotek, by dle mého názoru měl projít každý policista nastupující službu na obvodním oddělení. Připraví se tak na situaci, ke kterým často dochází a znalosti získané tímto výcvikem by jim dodali potřebný klid, rozhodnost a vedli by k úspěšnému odvrácení blížícího se problému. Při eskalaci násilí je velmi krátká doba na reakci policie, potažmo Pořádkové jednotky. Tady je naprosto rozhodující zkušenost a rozhodnost velitele opatření. Je velmi tenká linie mezi úspěšným ukončením vznikajícího konfliktu bez použití síly (terminologií

pořádkové jednotky bez donucovacích prostředků) a přechodu od slovní agrese ke vzájemnému napadení skupin. Policisté Pořádkových jednotek jsou na takové situace připraveni, přesně znají svůj úkol v družstvu, přesně ví, kdo rozhodne o zákroku a jsou připraveni na scénáře, které mohou nastat. Právě znalost prostředí a těchto typů zákroků je klíčová pro klid policistů zapojených v opatření. Díky zkušenostem lze v drtivé většině předejít násilnému protiprávnímu jednání v okolí stadionu nebo při doprovodu předejít před jeho vznikem. Z pohledu velitele opatření je třeba dobře vnímat rizika, správně odhadnout složení davu, znát prostředí, rizikové osoby, prostor a věnovat pozornost rozmístění družstev pořádkové jednotky. Důležité pro rozhodování velitele jsou stručné a relevantní informace od ostatních policistů, protože jen tak je možné utvořit si přehled o celkové situaci a na všechny změny pružně a efektivně reagovat. Zajištění veřejného pořádku na sportovních akcích z hlediska velení pořádkové jednotce je výrazně snažší než je tomu v například při demonstracích, protestních průvodech apod. Důvod je jednoduchý. Při sportovních akcích se zpravidla řeší zajištění bezpečnosti a pořádku na stadionech (fotbalových nebo hokejových), což je relativně malý a pořádkovým jednotkám dobře známý prostor. Může dojít k variantě, kdy se doprovází pěší průvod fanoušků například z vlakového nádraží na stadion. I toto z policejního hlediska může být relativně snadné bez zvýšeného rizika. Proto, aby tomu skutečně tak bylo, je třeba reagovat na náladu davu, zabezpečit riziková místa, kde by mohlo dojít ke střetu s fanoušky soupeře. Dobře zmapovaná síla obou fanouškovských základů a získané zkušenosti z minulých akcí jsou důležité pro správné rozmístění sil a prostředků. A správné rozmístění sil a prostředků je naprosto klíčové pro předcházení vzniku rizikových situací, případně pro rychlé ukončení protiprávního jednání.

Dobře odvedená práce policie při zajištění veřejného pořádku v okolí sportovních stadionů sekundárně přináší snahu fanouškovských agresivních skupin o přesun svých aktivit mimo oblast bezpečnostního opatření. Domlouvají si násilné střety na odlehlých místech. Nicméně často dochází k jejich prozrazení a policie na toto reaguje. Velmi nebezpečná varianta je tak, při které dojde k domluvenému nebo náhodnému střetu mimo dosah pořádkových jednotek na veřejném místě. Hrozí nebezpečí pro náhodné kolemjdoucí nebo na místě se nacházejí osoby. Mezi závažné případy takového řádění fotbalových výtržníků u nás patří událost z roku 1994, při které došlo ve vlaku při přesunu brněnských chuligánů z fotbalového utkání ke konfliktu s vojákem, který se zastal napadeného cestujícího. Vojáka chuligáni zbili a poté ho vyhodili za jízdy ven. V kolejišti následně projíždějící rychlík vojáka usmrtil. Další případ se stal v roce 1999 došlo tehdy

k napadení olomouckých fanoušků při cestě vlakem. Útočníky byli ostravští chuligáni. Ti na vlak házeli dlažební kostky. Během tohoto jednání zasáhli mladou ženu, která neměla s fotbalem nic společného. Žena utrpěla vážná poranění hlavy, se kterými bojovala o život v nemocnici. Policii se nakonec podařilo pachatele útoku dopadnout.

6.2 Demontrace a násilné protesty

V předchozí části jsem se věnoval zabezpečení veřejného pořádku při sportovních akcích. Zajištění veřejného pořádku při demonstracích a protestech je z mého pohledu výrazně náročnější. Je tomu tak z mnoha faktorů, které zvyšují náročnost ať už z pohledu optimalizace nasazených sil, rozložení sil a prostředků nebo prostorové náročnosti (většinou jedná se o výrazně větší prostor než je stadion a jeho blízké okolí). Zároveň je velmi těžká predikce počtu zúčastněných osob. V případě nasazení pořádkových jednotek z jiných krajů odpadá výhoda osobní a místní znalosti. Případný zákrok tak přichází většinou později než je tomu v případě narušení pořádku při sportovních utkáních.

V české republice je situace týkající se četnosti davového násilí při demonstracích poměrně klidná. I když toto tvrzení rozhodně nelze požit v případě událostí z roku 2000, kdy se ve dnech 23 až 27. září, konalo v Praze zasedání MMF. První den zasedání došlo ke rvačce na hlavním nádraží mezi anarchisty a skinheady. K výrazným střetům došlo dne 26. září, kdy se skupiny radikálních aktivistů pokusily za využití bariér zabránit zahájení summitu. Házeli dlažební kostky a Molotovovy (zápalné) koktejly. Policie reagovala nasazením vodních děl a slzným plynem. Došlo k řadě zranění na obou stranách. Ničeny byly i výlohy obchodů v centru města. Konečný výsledek byl více než 60 zraněných policistů a dvě desítky demonstrantů. Bylo zadrženo přes 900 osob. Průběh demonstrace jednoznačně ovlivnila vysoká účast zahraničních radikálů. Za připomenutí stojí pohledem pořádkových jednotek také rok 2011, kdy docházelo k protestům ve Šluknovském výběžku. Důvodem protestů byla kritizovaná sociální politika státu. Tehdy se vydal přibližně tisícíhlavý dav po proslovu předsedy DSSS do varnsdorfských ulic. Mířil k lokalitám, kde žijí Romové. Ve Varnsdorfu a okolí bylo tenkrát předvedeno celkem 41 osob. Z toho 35 pro přestupky, většinou se jednalo o neuposlechnutí výzvy, a šest pro trestné činy.

Čtyři osoby se dopustili útoku na policisty, tři lidé, kteří měli na sobě nedovolenou symboliku a jeden kvůli podněcování násilí. Situace na místě zůstala ještě několik měsíců pod zvýšeným policejním dohledem.

V České republice jsou prozatím nejvíce emočně vypjaté a násilím hrozící právě podobné typy protestů, jejichž tématem je sociální politika a nesou s sebou rasový podtext. Začínají se objevovat i další problémy na které bude třeba v budoucnu reagovat. Například ve spojitosti s válkou na Ukrajině nebo konfliktu mezi Izraelem a Palestinou. Názorově se „radikalizuje“ a zároveň rozděluje velká část společnosti a frustrace z aktuálního světového dění se může a pravděpodobně bude projevat ve sklonech davu k násilí.

6.3 Bezpečnostní opatření karanténa

Formou působení PJ byla tato situace naprosto odlišná od ostatních bezpečnostních opatření. Dne 16-30.března došlo k vyhlášení mimořádného opatření při epidemii nemoci Covid 19. Bylo vydáno nařízení, že se s okamžitou platností zakazuje vstup, pohyb a pobyt osob na uvedených územích. Došlo vytyčení oblasti, která zahrnovala 21 obcí, obvod této oblasti činil 120 kilometrů, počet obyvatel v karanténě byl odhadován na 22 000. Prvotní uzavření oblasti dostala za úkol krajská pořádková jednotka. Bylo zřízeno 22 stanovišť. Celá akce byla velmi logisticky náročná, protože nebyl pevně stanoven její časový rozsah a jednalo se o velké území. Projevila se dokonalá schopnost adaptace členů PJ na nově vzniklou situaci. Situace byla pro všechny velmi obtížná. Řada kolegů měla v uzavřené oblasti svoje rodiny. Nebyl dostatek informací o vážnosti nemoci a míra strachu z nemoci byla pravděpodobně příčinou mimořádného pochopení a spoluprací dotčeného obyvatelstva s PČR a došlo jen k minimu případů porušení vydaného nařízení. Postupně docházelo k zajišťování zázemí a zásobování. Občanům byl omezen pohyb mimo uzavřenou oblast. Za policii bylo nasazeno 417 policistů, 161 příslušníků vojenské policie a jednotky HZS a SDH. Akce neměla svým rozsahem a délkou trvání obdoby.

7 Empirické šetření v oblastech týkajících se členů pořádkové jednotky

Empirické šetření zaměřené na členy pořádkové jednotky (PJ) představuje klíčový nástroj pro pochopení jejich pracovních podmínek, vnímání profese jejich členy a faktorů ovlivňujících jejich spokojenost a efektivitu. Tato oblast výzkumu zahrnuje širokou škálu témat, která přispívají k optimalizaci a zjištění nedostatků v různých oblastech této činnosti příslušníků Policie české republiky.

Mezi stěžejní oblasti empirického šetření v kontextu PJ patří:

- Spokojenost s prací: Šetření se zaměřuje na faktory ovlivňující spokojenost s prací u členů PJ, včetně motivace, benefitů a vnímání pracovních podmínek. Cílem je identifikovat demotivátory a oblasti, které je možné zlepšit pro posílení profesní spokojenosti a stability v řadách PJ.
- Stres a riziko: Výzkum zkoumá míru stresu a rizika spojených s prací PJ a faktory, které k nim přispívají.
- Prestiž profese: Šetření analyzuje vnímání prestiže profese člena PJ ve společnosti a faktory ovlivňující toto vnímání. Výzkum se dále zabývá možnostmi profesního růstu a kariérního rozvoje v rámci PJ, s cílem posílit atraktivitu profese a přilákat kvalitní uchazeče.

7.1 Dotazník pro členy Pořádkové jednotky s vyhodnocením

Tento dotazník jsem vytvořil s cílem získat podklady pro svoji další práci v pořádkové jednotce. Cílem tohoto dotazníku je získat pro moji další práci v PJ relevantní informace od kolegů zařazených v krajské Pořádkové jednotce Policie České republiky, konkrétně krajského ředitelství v Olomouci. Rozborem odpovědí se pokusím získat informace, které povedou ke zjištění nedostatků v materiálním vybavení, připomínky a požadavky na témata výcviku. Dalším důležitým poznatkem budou informace získané o vnímání pořádkové jednotky a jejího úkolu samotnými členy. Se získanými informacemi budu dále pracovat a pokusím se je využít pro budoucí zlepšení a odstranění případných zjištěných nedostatků.

Při dotazníkovém šetření, kterého se zúčastnilo 82 respondentů z řad členů Pořádkové jednotky Olomouckého kraje, byla získána data, která jsou níže zpracována pro větší přehlednost dle jednotlivých otázek v jedenácti přehledových grafech.

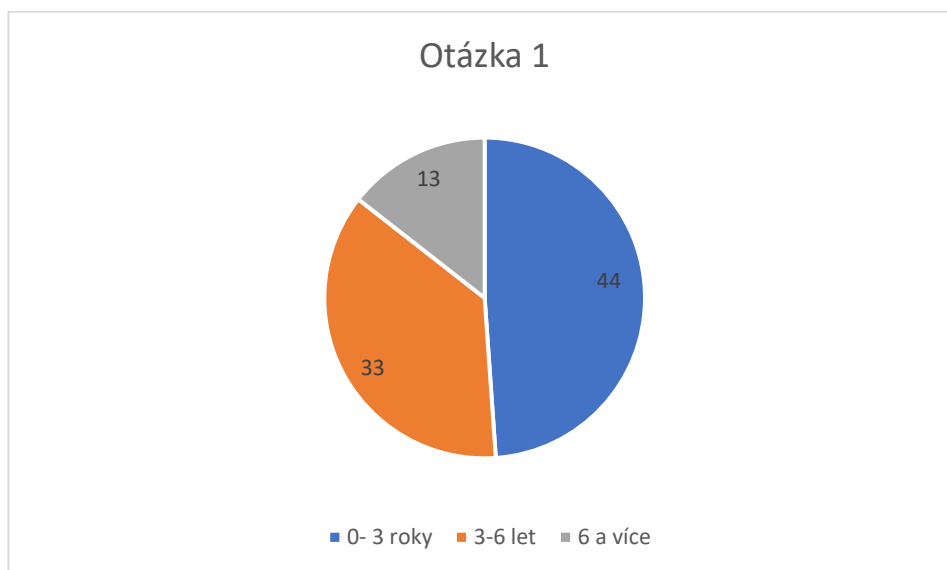
Otázky v dotazníku

V dotazníku bylo jedenáct otázek, které byly položeny s cílem získat odpovědi ve dvou hlavních oblastech. První je vnímání činnosti a způsobu práce jejími členy a druhá se snaží cílit na úroveň výcviku a vybavení. Policisté odpovídali na otázky:

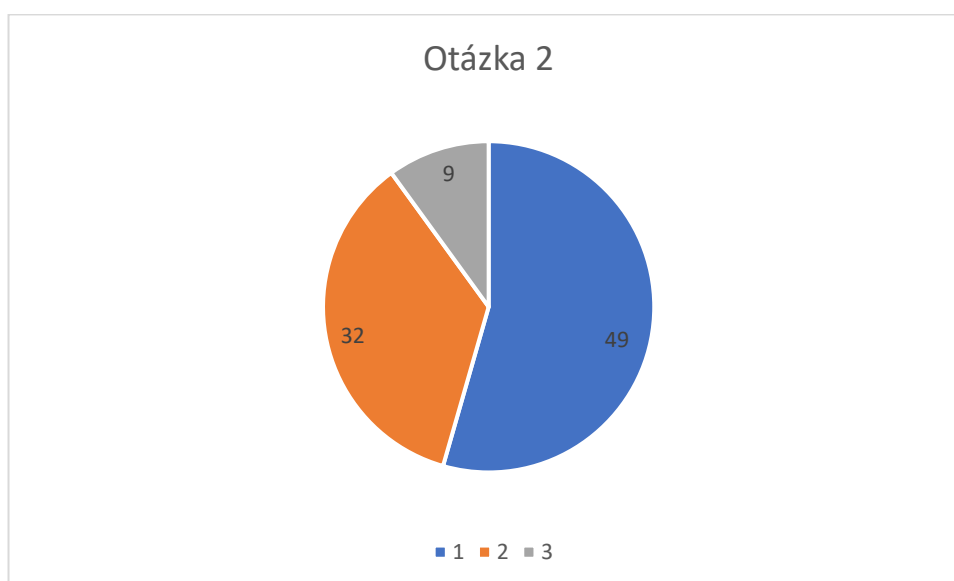
1. Jak dlouho jste zařazen v Pořádkové jednotce?
2. Jak dlouho jste zařazen v Pořádkové jednotce?
3. Je Váš výcvik pro zvládnání situací na opatření dostačující?
4. Při opatření s nasazením PJ dokážete předvídat vývoj situace a z pravidla je pro vás situace klem čitelná a snadno předvídatelná?
5. Jak vnímáte agresivitu davu při opatřeních?
6. Je z Vašeho pohledu snazší zajistit veřejný pořádek na sportovním utkání než při demonstracích?
7. Na bezpečnostní opatření je z pravidla nasazen dostatečný počet sil a prostředků?
8. Ovlivňují de vašeho názoru události ve světě chování společnosti v ČR?
9. Považuji materiální vybavení pro moji práci za dostačující?
10. Získal jste nějakou specializaci v rámci PJ? (kurz VMP, práce ve výškách, čtyřkolky)
11. Jaký je váš plán do budoucna?

7.1.1 Grafické znázornění jednotlivých odpovědí z dotazníku:

1. Jak dlouho jste zařazen v pořádkové jednotce

2. Je Vaše zařazení v PJ dobrovolné?

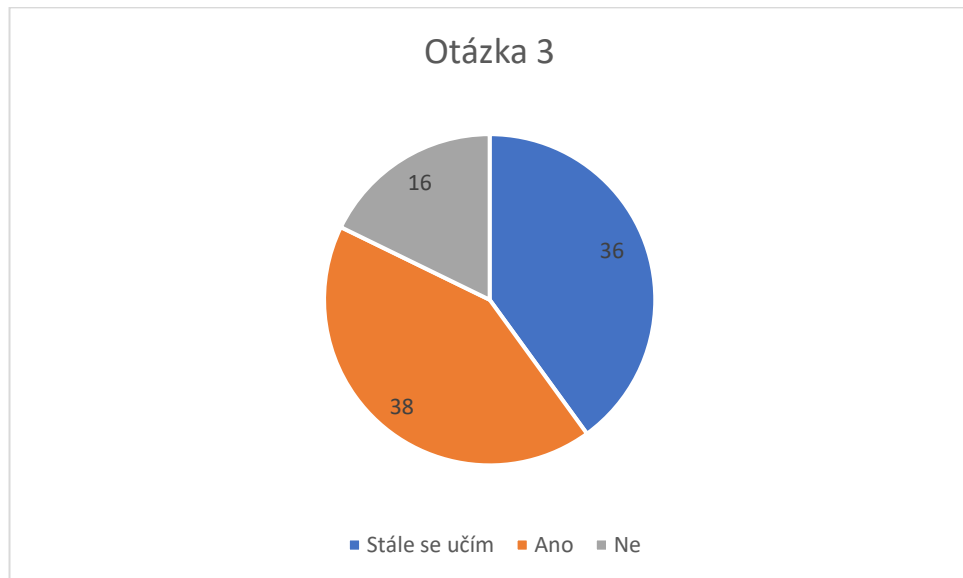

1 - Ano, chtěl jsem tuto činnost vykonávat

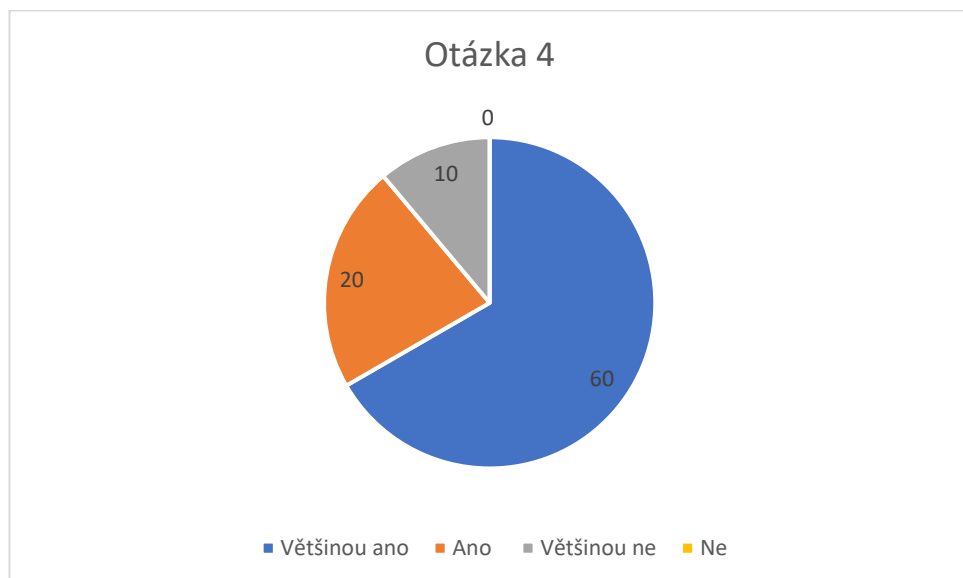
2 - Ne, neměl jsem na výběr vzhledem ke svému pracovnímu zařazení

3 - Zařazení v PJ vnímám jako jeden z kroků v mé policejní kariéře

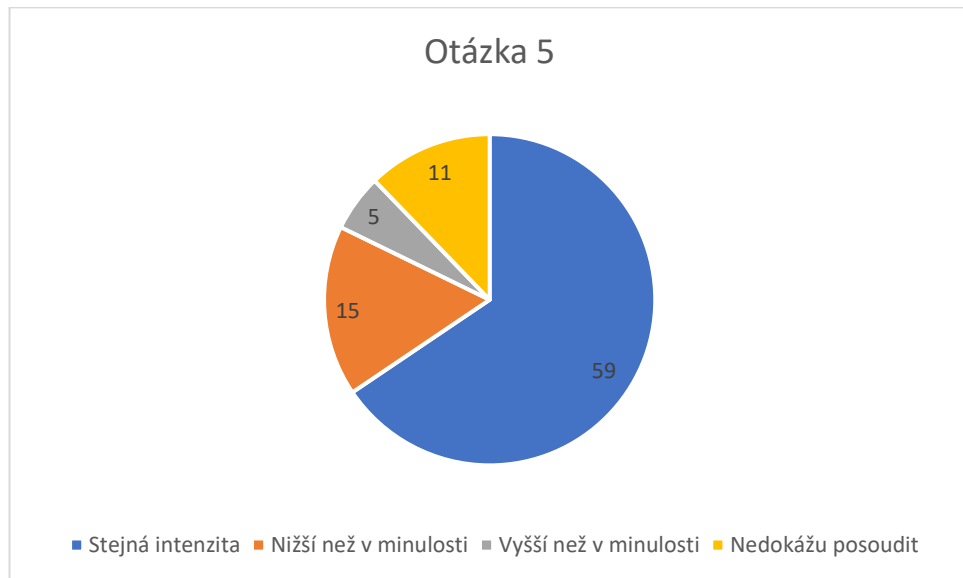
3. Je Váš výcvik pro zvládání situací na opatření dostačující?

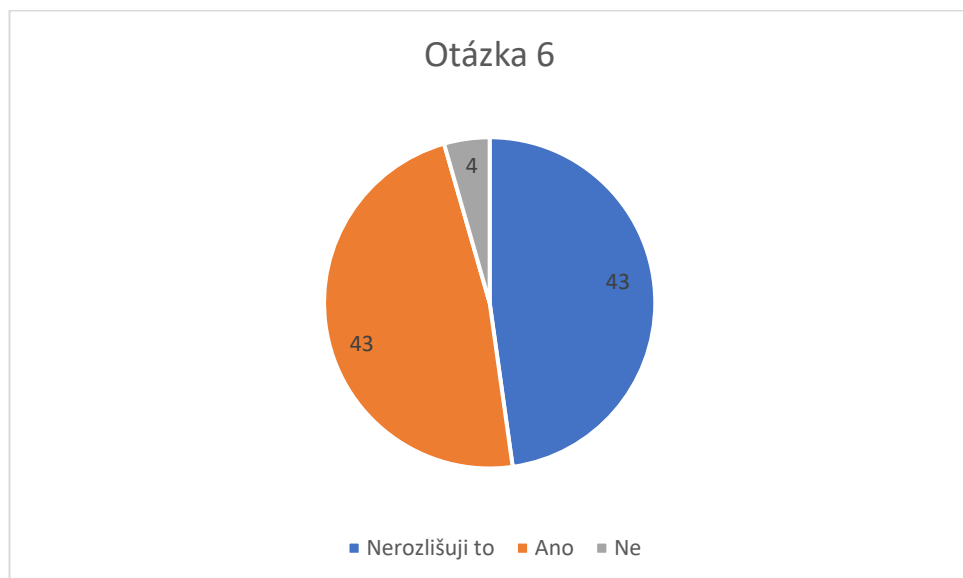
4. Při opatření s nasazením PJ dokážete předvídat vývoj situace a z pravidla je pro Vás situace kolem čitelná a snadno předvídatelná.

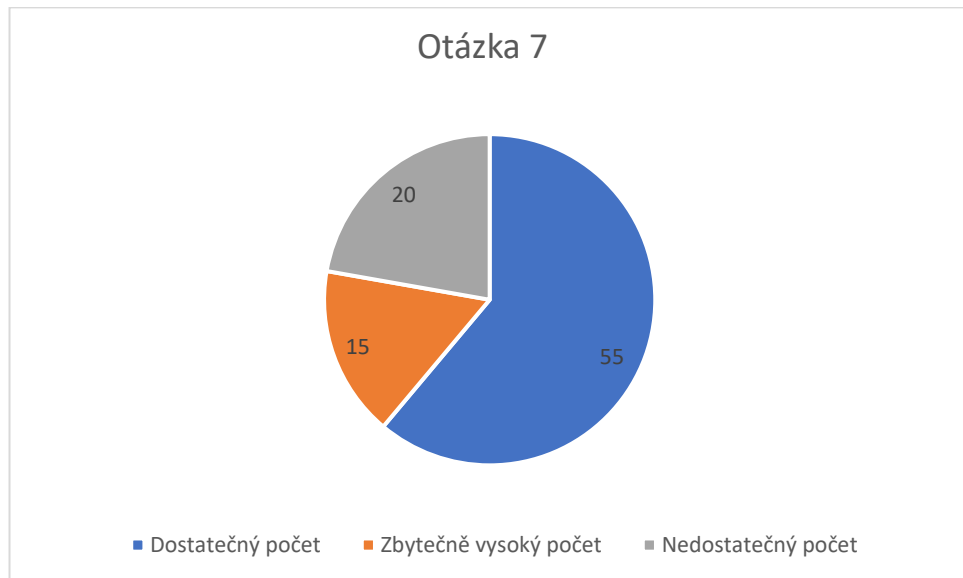
5. Jak vnímáte agresivitu davu při opatřeních?

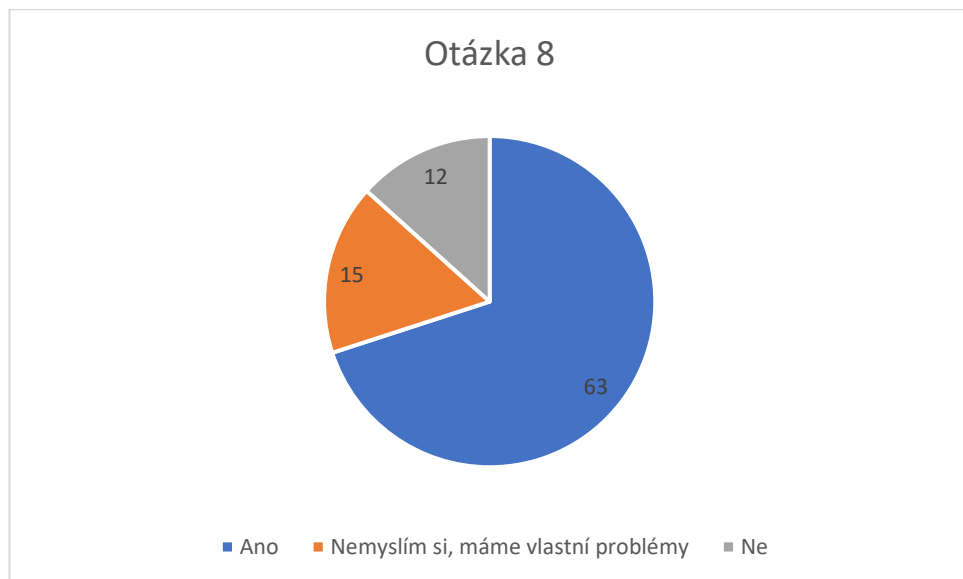
6. Je z Vašeho pohledu snazší zajistit veřejný pořádek na sportovním utkání než při demonstracích?

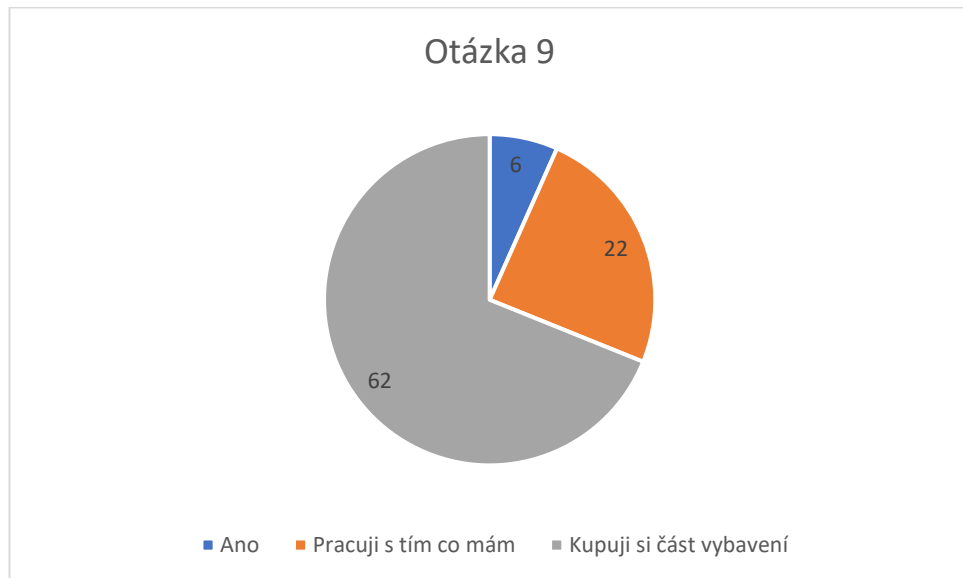
7. Na bezpečnostní opatření je z pravidla nasazen dostatečný počet sil a prostředků

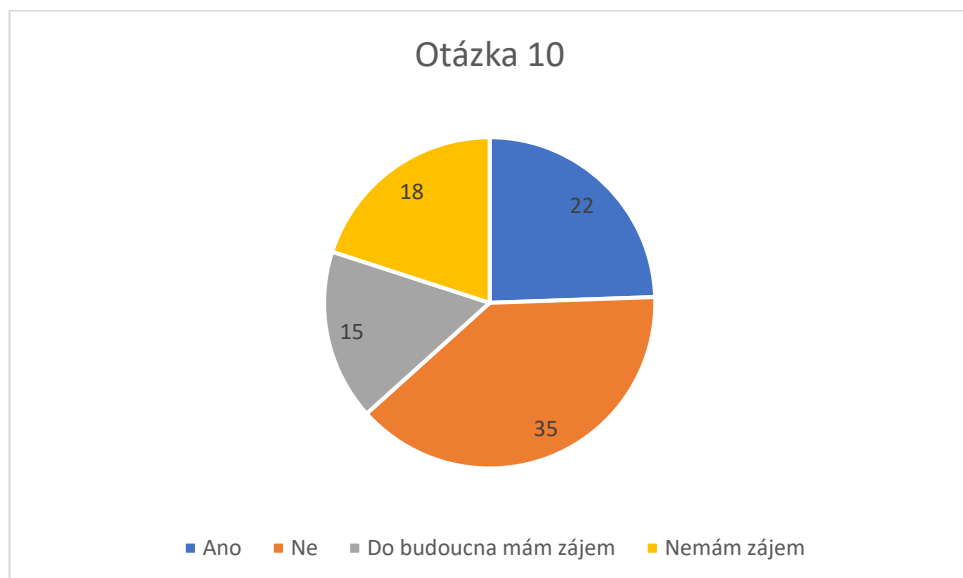
8. Ovlivňují dle vašeho názoru události ve světě chování společnosti v ČR?

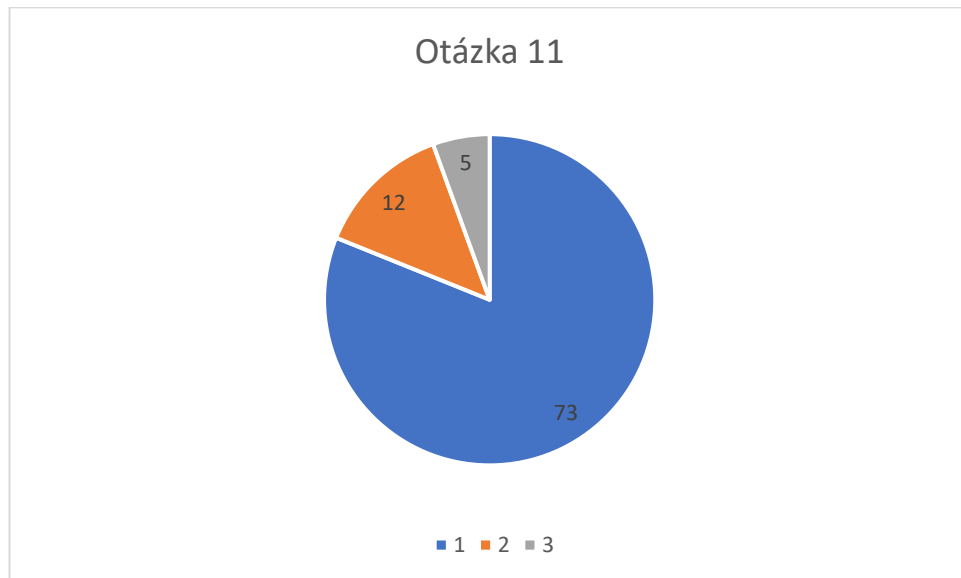
9. Považuji materiální vybavení pro moji práci za dostačující?

10. Získal jste nějakou specializaci v rámci PJ? (kurz vůdců malých plavidel, práce ve výškách, čtyřkolky)

11. Jaký je Váš plán do budoucna?

1 - Budu dál členem PJ

2 - Plánuji změnu pozice, tím bude moje působení v PJ ukončeno

3 - Rád bych se už akcí PJ neúčastnil

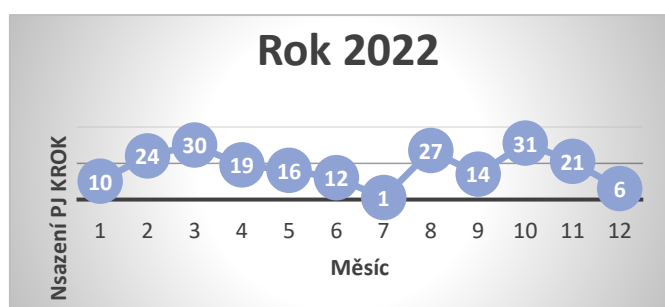
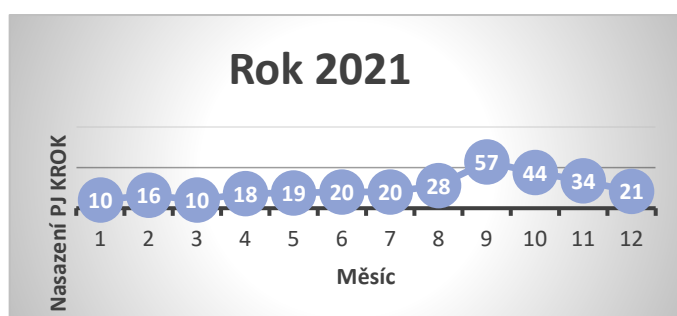
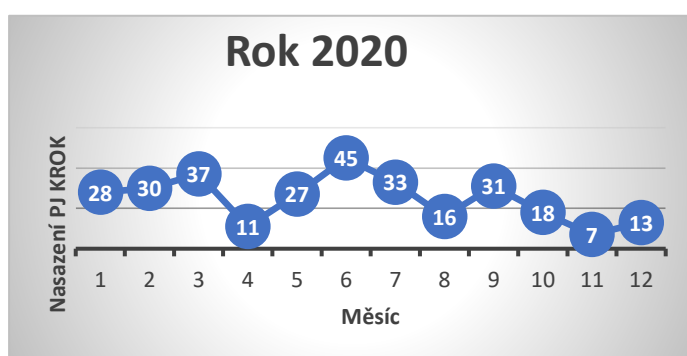
7.2 Vyhodnocení dotazníkového šetření

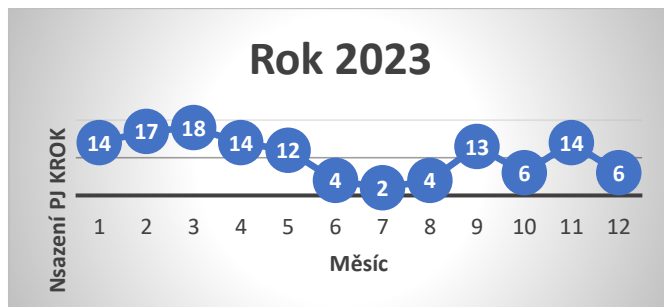
Na dotazník odpovědělo celkem devadesát oslovených respondentů, tj. příslušníků PČR, kteří jsou veleni do KPJ. Empirické otázky v dotazníku pro příslušníky konkrétní policejní součásti, tj. pořádkové jednotky, byly kladeny se snahou zjistit, jak vnímají aktuální situaci týkající se dvou zkoumaných oblastí. První oblast směřovala na zjištění délky služby, míry zkušeností a záležitostí týkajících se výkonu služby. Další oblast otázek mířila na samotné vnímání aktuální situace týkající se zákroků pod jednotným velením a předpoklad vývoje bezpečnostní situace. V další části se budu v této práci věnovat rozboru jednotlivých otázek a odpovědi budou pro větší názornost zakresleny v grafech. Při celkovém hodnocení výsledku dotazníkového šetření ve spojitosti s rozhovory s částí respondentů vyplývá zjištění, že považují míru a četnosti násilí ve spojitosti s hromadnými akcemi za stejnou nebo lehce klesající. Potvrdilo se očekávání v provázanosti s délkou služby, hodnocením výcviku a zkušenostmi při vyhodnocení situace. Pro déle sloužící policisty je dle očekávání situace při bezpečnostních opatřeních lépe předvídatelná a svůj výcvik považují za dostatečný. Alarmující zjištění ukázalo velkou shodu mezi krátce i déle sloužícími policisty v otázce týkající se jejich materiálního vybavení. Tam dochází k většinové shodě na tom, že mnoho výstrojních součástí si policisté pořizují z vlastních prostředků. Rezervy se

potvrdily v oblasti získávání specializací. Personální předpoklad dle výsledků dotazníku pro nejbližší dobu je, že dojde k odchodu přibližně 10-15 % příslušníků Pořádkové jednotky.

8 Přehled nasazení Pořádkové jednotky krajského ředitelství Policie Olomouckého kraje

Informace v následujících grafech znázorňují četnost nasazení Pořádkové jednotky Krajského ředitelství Policie Olomouckého kraje v jednotlivých měsících uvedeného roku. Do počtů nasazení se započítává asistence pro jiné útvary, doprovody, převozy, výcvik a bezpečnostní opatření.

9 Závěr

Věcná část „práce“ se formou teoretického, teoreticko-praxeologického či empirického vhledu reflektuje systémem fungování Krajské pořádkové jednotky (KPJ) a uvádí příklady nasazení při různých událostech v České republice a okolních státech. Situace v ČR v otázce četnosti a intenzity davového násilí není tak dramatická jako v okolních státech, avšak je důležité brát v potaz možný negativní vývoj v této oblasti a pečlivě sledovat trendy v okolních státech, včetně řešení problematických situací, vybavení a výcviku pořádkových jednotek. Práce v KPJ je pestrá a přináší stále nové výzvy. Flexibilita a zkušenosti hrají důležitou roli. V porovnání se sousedními státy ČR zaostává v množství techniky a materiálního vybavení. Německý model povinnosti sloužit 3 roky na útvaru odpovídající naší KPJ by mohl vést ke zlepšení výcviku a stabilizaci personálu. V současné době se pracuje systémem co nejrychlejšího zapojení nováčka do družstva a díky časté personální obměně se musíme neustále vracet k úplným základům. Delší povinná služba na tomto typu útvaru by byla dle mého názoru dobrou přípravou pro službu po přechodu na další pracovní místo v rámci policie.

Dílčí a zevšeobecňující závěry:

- KPJ hraje důležitou roli v zajištění vnitřní bezpečnosti ČR.
- Výcvik členů KPJ je na dobré úrovni, ale existuje prostor pro jeho zlepšení.
- Materiální vybavení KPJ je v porovnání se sousedními státy horší.
- Personální stabilita KPJ je problematická.

Zevšeobecňující závěr:

- Práce v KPJ je náročná a zodpovědná. Je důležité, aby se stát zaměřil na zlepšení podmínek pro práci členů KPJ, a to jak v oblasti materiálního vybavení, tak i výcviku a personálního zajištění.

Doporučení:

- Zvýšit investice do materiálního vybavení KPJ.
- Zavést povinnou 3letou službu na útvaru KPJ.
- Zlepšit systém výcviku členů KPJ.
- Zaměřit se na stabilizaci personálu KPJ.

Další rozvoj:

- Tato práce otevírá prostor pro další výzkum v oblasti fungování pořádkových jednotek.

- Zajímavé by bylo zaměřit se na:
 - Srovnání výcvikových systémů pořádkových jednotek v různých zemích.
 - Vliv materiálního vybavení na efektivitu práce pořádkových jednotek.
 - Motivaci a spokojenost policistů sloužících v pořádkových jednotkách.

Vlastní reflexe:

- Jsem rád, že jsem se mohl v rámci této bakalářské práce věnovat tématu fungování Krajské pořádkové jednotky. Získal jsem mnoho cenných informací a poznatků, které mi pomohou v mé další profesní kariéře.
- Práce na tomto tématu byla náročná, ale zároveň i velmi přínosná. Doufám, že tato práce bude sloužit jako užitečný zdroj informací pro další studenty a zájemce o tuto problematiku.

Přínosy práce pro praxi:

- Zvýšení povědomí o důležitosti fungování Krajské pořádkové jednotky.
- Podklady pro zlepšení materiálního vybavení a výcviku členů KPJ.
- Motivace pro stabilizaci personálu KPJ.
- Inspirace pro další výzkum v oblasti fungování pořádkových jednotek.

10 Seznam použitých zdrojů

10.1 Literární zdroje

1. ČEJKA, Marek. *Korán, meč a volební urna: zdroje a podoby islamismu*. Orient (Academia). Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3014-6.
2. DALECKÝ, Jan. *Vybrané problémy služby pořádkové policie*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009. ISBN 978-80-7251-303-1.
3. DANICS, Štefan. *Extremismus a militantní demokracie*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2014. ISBN 978-80-7251-430-4.
4. FREUD, Sigmund. *O člověku a kultuře*. Eseje (Odeon). Praha: Odeon, 1990. ISBN 80-207-0109-5.
5. ORTEGA Y GASSET, José. *Vzpouřa davů*. Přeložil Václav ČERNÝ. Praha: Portál, 2018. ISBN 978-80-262-1404-5.
6. HRINKO, Martin. *Pořádková činnost policie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-793-1.
7. LE BON, Gustave. *Duše davu*. Přeložil Ladislav HOFMAN, přeložil Zdeněk ULLRICH. Národovecká knihovnička. V Praze: ABB, 2019. ISBN 978-80-88302-00-1.
8. MACEK, Pavel. *Pořádková činnost policie: obecná část. 2., upr. vyd.* Praha: Police history, 2008. ISBN 978-80-86477-45-9.
9. MACEK, Pavel a ZÁMEK, David. *Policie a hromadná narušení veřejného pořádku*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. ISBN 978-80-7251-264-5.
10. MAREŠ, Miroslav; SUCHÁNEK, Marek a SMOLÍK, Josef. *Fotbaloví chuligáni: evropská dimenze subkultury*. Brno: Centrum strategických studií, 2004. ISBN 80-903333-0-3.
11. NIKL, Jaroslav a VOLEVECKÝ, Petr. *Divácké násilí*. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. ISBN 978-807251-249-2.

12. ORRENIUS, Niklas. *Střelba v Kodani: reportáž o Larsi Vilksovi, extremismu a hranicích svobody projevu*. Přeložil Marie VOŠLÁŘOVÁ. Prokletí reportéři. Žilina: Absynt, 2021. ISBN 978-80-8203-302-4.
13. SCHIRRMACHER, Thomas. *Fundamentalismus jako militantní pravdivostní nárok: když se náboženství stane nebezpečným*. Přeložil René DRÁPALA. Praha: Návrat domů, [2019]. ISBN 978-80-7255-423-2
14. SOBIČKA, Emil. *Hetairie: 1. díl trilogie Otročské války*. V Praze: Zdeněk Bauer, 2017. ISBN 978-80-906755-3-7.
15. TICHÝ, Lukáš. *Terorismus a energetika na Blízkém východě a v severní Africe, dopady pro EU a ČR*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2017. ISBN 978-80-87558-29-4.
16. ZÁMEK, David. *Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu Policie ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-429-9.
17. ZASSIEDKO, Ruslan. *Sociokulturní a náboženská specifika menšin*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2019. ISBN 978-80-73-94-740-8.

10.2 Elektronické zdroje

1. Die Bereitschaftspolizei: Grundlagen, Herausforderungen und Perspektiven. *Gdp.de* [online, cit. 2022-07-21].

Dostupné z:

[https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/\\$file/2019_Themenheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf](https://www.gdp.de/gdp/gdp.nsf/res/86BBED3DC4D1D2A2C12584A1004AD2E1/$file/2019_Themenheft_Die%20Bereitschaftspolizei_WEB.pdf)

2. Direction Centrale des Compagnies Républicaines de Sécurité. *Police-nationale.gouv.fr* [online, cit. 2022-08-03].

Dostupné z:

<https://www.police-nationale.interieur.gouv.fr/Organisation/Direction-Centrale-des-Compagnies-Republicaines-de-Securite>

3. iDNES.cz: Propalestinský dav v Berlíně zapaloval auta, na synagogu přiletěly molotovы. [online, cit. 2023-10-19].

Dostupné z:

https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/izrael-palestina-gaza-protest-demonstrace-berlin-nemecko-policie-synagoga-antisemitismus.A231019_085826_zahranicni_dtt

4. Velvyslanectví České republiky: Švédsko: Vysoké riziko teroristických útoků [online, cit. 2023-08-17].

Dostupné z:

https://mzv.gov.cz/stockholm/cz/konzularni_usek/aktualni_informace/aktualni_bezpecnostni_situace_ve_svedsku_1.html

10.3 Legislativní dokumenty

1. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
2. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
3. Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
4. Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích
5. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
6. Zákon č. 417/2021 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

10.4 Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály: Informační zdroje Policie České republiky

Seznam zkratk

Krajská Pořádková jednotka KPJ, Policie České republiky PČR, zákon číslo z.č.,

11 Přílohy

Následující fotografie znázorňují vybavení KPJ a policisty při provádění různých druhů činností spojených s výkonem služby.

Poslední strana příloh vyobrazuje dotazník, který byl předložen členům KPJ k vyplnění.

Policisté KPJ při doprovodu fanoušků (zdroj vlastní)

Cvičení KPJ (zdroj vlastní)

Speciální vozidlo technického družstva s pracovním prámem Pioneer Multi

Technické vozidlo KPJ a raft pro pátrací akce na řece (zdroj vlastní)

Čtyřkolka Gladiator CF Moto při pátrací akci (zdroj: V.Kocián)

Pochod extremistů Brno (zdroj vlastní)

Mezinárodní cvičení vodní záchrany a první pomoci v Nyse PL (zdroj: vlastní)

Pátrací akce po pohřešované osobě (zdroj vlastní)

Dotazník pro členy KPJ

Dotazík pro členy Pořádkové jednotky Policie České republiky Krajského ředitelství Olomouckého kraje

1. Jak dlouho jste zařazen v Pořádkové jednotce?

0 až 3 roky

3 až 6 let

6 a více

2. Je Vaše zařazení v Pořádkové jednotce dobrovolné?

Ano, chtěl jsem tuto činnost vykonávat

Ne, neměl jsem na výběr vzhledem k mému pracovnímu zařazení

Zařazení v PJ vnímám jako jeden z kroků v mé policejní kariéře

3. Je Váš výcvik pro zvládnání situací na opatření dostačující?

Stále se učím

Ano

Ne

4. Při opatření s nasazením PJ dokážete předvídat vývoj situace a z pravidla je pro Vás situace kolem čitelná a snadno předvídatelná.

Většinou ano

Většinou ne

Ne

5. Jak vnímáte agresivitu davu při opatřeních?

Stejná intenzita

Nižší než v minulosti

Nedokážu posoudit

6. Je z Vašeho pohledu snazší zajistit veřejný pořádek na sportovním utkání než při demonstracích?

Nerozlišuji to

Ano

Ne

7. Na bezpečnostní opatření je z pravidla nasazen dostatečný počet sil a prostředků

- Dostatečný počet
- Zbytečně vysoký počet
- Nedostatečný počet

8. Ovlivňují dle vašeho názoru události ve světě chování společnosti v ČR?

- Ano
- Ne
- Nemyslím si, máme vlastní problémy

9. Považuji materiální vybavení pro moji práci za dostačující?

- Ano
- Pracuji s tím, co mám
- Kupuji si část vybavení

**10. Získal jste nějakou specializaci v rámci PJ?
(kurz vůdců malých plavidel, práce ve výškách, čtyřkolky)**

- Ano
- Ne
- Do budoucna mám zájem
- Nemám zájem

11. Jaký je Váš plán do budoucna?

- Budu dál členem PJ
- Plánuji změnu pozice, tím moje působení v PJ bude ukončeno
- Rád bych se už akcí PJ neúčastnil